

Kommunstyrelsens arbetsutskott

kallas härmed till sammanträde **tisdagen den 15 juni 2021 kl. 13:00 i C-salen, Folkets hus** för att behandla följande ärenden:

Ärende	Anteckningar	Sida
1. Fastställande av föredragningslista och val av justerare Dnr 7158		
2. Ändring detaljplan Svartviken 1:6 Svartå Dnr 00163-2020		
3. Energi- och klimatprogram 2021 för Degerfors kommun - samråd Dnr 00206-2021		
4. Ansökan driftbidrag för 2021 Finska föreningen Dnr 00194-2021		

Anneli Mylly
ordförande

Anna Bergqvist Livengård
sekreterare

Om något saknas i handlingarna kontakta sekreteraren eller ordföranden.

Susanna Weiberg, 0586-481 59
susanna.weiberg@degerfors.se

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Ändring av detaljplan för del av Svartviken 1:6

Förslag till beslut (ks au beslutar)

1. Samråd om förslag till ändring av detaljplan för del av Svartviken 1:6 ska genomföras.
2. Det ändringen av detaljplanen kommer att medge bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan varför en miljöbedömning enligt PBL 4 kap § 34 inte upprättats.

Ärendet

Området som berörs av ändringen av detaljplanen är beläget i norra delen av Svartå tätort, mellan väg 205 och sjön Stor-Björken. Det omfattar ungefär 2/3 av den privatägda fastigheten Svartviken 1:6. Syftet med ändringen är att lägga till fler användningar för att planen ska bli mer flexibel. Användningen småindustri och bostad kompletteras med centrum. Dessutom justeras området som inte får förses med byggnad, sk prickmark, så att det stämmer bättre med nuvarande behov.

Ändringen av detaljplanen kommer att gälla tillsammans med nuvarande detaljplan B1 (18-KVI-1031), *Förslag till byggnadsplan för del av Svartå samhälle (Stationsområdet)*, laga kraft 1956-12-31.

En undersökning har genomförts för att bedöma om de förändringar som planen medger kan innebära betydande miljöpåverkan. Med hänvisning till upprättad undersökning bedöms att det planen medger inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan och att en miljöbedömning enligt PBL 4 kap § 34 därför inte behöver upprättas.

Detaljplanen handläggs med standardförfarande enligt 5 kap. § 7 plan- och bygglagen.

Finansiering

Miljö- och samhällsbyggnadsavdelningen har tecknat planavtal med fastighetsägaren. Planavgift i samband med framtida bygglovsprövning inom fastigheten Svartviken 1:6 får därför inte tas ut.

Beslutsunderlag

Samrådshandlingar.

Miljö- och samhällsbyggnadsavdelningen

Susanna Weiberg
stadsarkitekt

Beslut ska skickas till
stadsarkitekt

Susanna Weiberg, 0586-48159
susanna.weiberg@degerfors.se

Undersökning miljöpåverkan

Enligt 4 kap 34 § PBL (2010:900) ska planer miljöbedömas om det planen medger antas komma att innebära betydande miljöpåverkan.

Samma instans som beslutar om planfrågor ska även besluta om en plan ska miljöbedömas eller inte. Detta dokument utgör underlag för beslut om miljöbedömning.

Ändring av detaljplan för Svartviken 1:6

Syftet med ändringen av detaljplanen är att lägga till fler användningar.

Småindustri och bostadsändamål kompletteras med centrum. Dessutom justeras området som inte får förses med byggnad, sk prickmark, så att det stämmer bättre med nuvarande behov.

Syftet med den underliggande detaljplanen (B1) från 1956 kan förstås vara att reglera den norra delen av Svartå samhälle. Förutom att komplettera befintligt bostadsområde, Stationsområdet, med nya bostadskvarter har områden för allmänt ändamål lagts till i den södra delen av planområdet. Området som berörs av ändringen samt fastigheten söder om detta reglerades som ”områden för bl a affärs- och småindustriändamål, vilka för närvarande äro ianspråktagna för dylika ändamål”.

Planen handläggs med standardförfarande.

Slutsats

Enligt nedanstående genomgång av bedömningskriterierna är slutsatsen att planförslagets genomförande inte antas komma innebära betydande miljöpåverkan och att någon miljöbedömning enligt PBL 4 kap 34 § inte krävs.

Faktor	Påverkan			Kommentar
	Betydande	Osäker	Ej betydande	
Internationella konventioner (Natura 2000, UNESCO, världsarv, CW-område)			X	Berörs inte.
Miljöbalken 3 – 4 kap (riksintressen)			X	Berörs inte.
Miljöbalken 7 kap (strand-skydd, biotopskydd, natur/kulturresevat, vattenskyddsområde)			X	Strandskyddet upphävt genom tidigare planläggning.
Byggnadsminnen eller fornminnen			X	

Faktor	Påverkan			Kommentar
	Betydande	Osäker	Ej betydande	
Höga naturvärden (naturvårdprogram eller nyckelbiotop, fauna & flora)			X	
Konflikter med ÖP eller FÖP			X	Ingen konflikt med ÖP.
Miljömål/Hållbar utv.			X	Befintlig byggnad används.
Miljö kvalitetsnormer			X	
Området opåverkat eller har särskilda värden ur boendesynpunkt? (bullerfri zon, närrekreationsområde, kvartersströvområde) Nuvarande markanvändning			X	Privat område, används ej av allmänheten.
Geologi			X	
Grundvatten			X	
Avloppsvatten (spill/dag)			X	Inom kommunalt verksamhetsområde.
Förorenad mark			X	
Luftföroreningar			X	
Lokalklimat			X	
Den befintliga miljöns känslighet (stads-/landskapsbild)			X	Gammal byggnad i dåligt skick som stått tom länge renoveras.
Trafikmiljö			X	Befintliga infarter används.
Buller och vibrationer			X	
Farligt gods			X	
Elektriska och magnetiska fält			X	
Radonförekomst			X	Ej förhöjd risk för radon.
Allergi			X	
Övrig miljöfarlig verksamhet			X	
Energiförsörjning			X	
Avfallshantering			X	
Risk för olyckor			X	
Effekternas gränsöverskridande karaktär			X	

Undersökningen är upprättad 2021-03-09 av stadsarkitekt Susanna Weiberg och miljö- och samhällsbyggnadschef Märten Persson.

Susanna Weiberg, 0586-481 59
susanna.weiberg@degerfors.se

Ändring av detaljplan för del av Svartviken 1:6

Degerfors kommun, Örebro län

SAMRÅDSHANDLING KS AU

Innehållsförteckning

1	HANDLINGAR	3
2	PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG	3
3	PLANDATA.....	3
4	PLANPROCESSEN.....	4
5	TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN	5
5.1	Översiktsplan	5
5.2	Gällande detaljplan	5
5.3	Planuppdrag	6
6	FÖRUTSÄTTNINGAR	7
7	DETALJPLANEÄNDRING	8
8	PLANENS KONSEKVENSER	8
8.1	Bedömning av miljöpåverkan	8
8.2	Störningar och risker	8
9	GENOMFÖRANDEFRÅGOR	9
9.1	Organisation och tidplan	9
9.2	Ekonomi.....	9
9.3	Fastighetsrättsliga frågor	9
9.4	Genomförandetid.....	9
10	MEDVERKANDE	9

1 HANDLINGAR

- ✓ Plankarta som redovisar ändringar, upprättad 2021-06-04.
- ✓ Planbeskrivning som redovisar ändringar, upprättad 2021-06-04.

Denna ändring av detaljplan kommer att gälla tillsammans med nuvarande detaljplan B1 (18-KVI-1031), *Förslag till byggnadsplan för del av Svartå samhälle (Stationsområdet), laga kraft 1956-12-31.*

2 PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Syftet med ändringen av detaljplanen är att lägga till fler användningar för att planen ska bli mer flexibel. Användningen småindustri och bostad kompletteras med centrum. Dessutom justeras området som inte får förses med byggnad, sk prickmark, så att det stämmer bättre med nuvarande behov.

Syftet med den underliggande detaljplanen (B1) från 1956 var att reglera den norra delen av Svartå samhälle. Förutom att komplettera befintligt bostadsområde, Stationsområdet, med nya bostadskvarter har områden för allmänt ändamål lagts till i den södra delen av planområdet. Området som berörs av ändringen samt fastigheten söder om detta reglerades som ”områden för bl a affärs- och småindustriändamål, vilka för närvarande äro ianspråktagna för dylika ändamål”.

3 PLANDATA

Området (ca 2400 m²) som berörs av ändringen är beläget i norra delen av Svartå tätort, mellan väg 205 och sjön Stor-Björken. Det omfattar ungefär 2/3 av den privatägda fastigheten Svartviken 1:6. Dessutom berörs en liten del av Svartå 1:70 som ägs av Degerfors kommun.

4 PLANPROCESSEN

En ändring av detaljplan kan användas för att anpassa planen till nya förhållanden och hålla den aktuell utan att genomföra hela den lämplighetsbedömning som görs vid upprättandet av en ny plan. Det finns i lagen ingen uttalad gräns för vad som kan göras inom ramen för ändring. Ändringen ska dock uppfylla plan- och bygglagens krav på tydlighet och rymmas inom syftet för den ursprungliga detaljplanen. Det är kommunen som avgör om det är lämpligt att använda sig av ändring av detaljplan i ett enskilt fall.

I aktuellt ärende föreslås komplettering av användningsbestämmelser samt justering av byggrätt avseende mark som inte får bebyggas. Den tillkommande användningen, centrum, bedöms komplettera befintlig användning, småindustri som ej får vålla olägenhet för närboende, på ett lämpligt sätt. De två användningarna riskerar inte att störa varandra på ett ohanterbart sätt om de skulle komma att pågå på platsen samtidigt. Ändringen rymms inom syftet för den ursprungliga planen och bedöms därför vara av så begränsad omfattning att ändring av detaljplan kan användas.

Ändringen redovisas med rött på gällande plankarta och beskrivs i denna planbeskrivning. Vid plantolkning ska den underliggande planen och ändringen läsas tillsammans.

Ändringen av detaljplanen handläggs med standardförfarande enligt 5 kap. § 7 plan- och bygglagen. Standardförfarande kan användas om en föreslagen detaljplan är av begränsad betydelse, inte är av betydande intresse för allmänheten och om den överensstämmer med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande. Endast närmast berörda, sakägare, Länsstyrelsen och Lantmäteriet behöver höras.

Planprocessens fyra steg. Planförslaget är nu i samrådssteget.

5 TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

5.1 Översiktsplan

Följande riktlinjer i översiktsplanens 5:e kapitel berör särskilt förslaget:

- 5.4 I Svartå och Åtorp ska plats beredas för industrietableringar och andra företagsetableringar.
- 5.5.1 I Svartå och Åtorp är det särskilt viktigt att kommunen medverkar till att det finns förutsättningar för ett fortsatt utbud av livsmedelsvaror.
- 5.5.2 Etableringar av caféer och restauranger prioriteras i centrum och längs Letälvens stränder i och i anslutning till tätorterna men bör även i övrigt ses positivt, särskilt på de mindre tätorterna och på landsbygden.
- 5.5.1 (bilaga 1) I Svartå och Åtorp är utbudet av butiker begränsat. I Svartå finns endast livsmedelsaffär medan det i Åtorp utöver livsmedelsaffär finns frisör och café. Nyetableringar på de båda orterna är välkomna.

Förslaget till ändring av detaljplanen är förenligt med översiktsplanen.

5.2 Gällande detaljplan

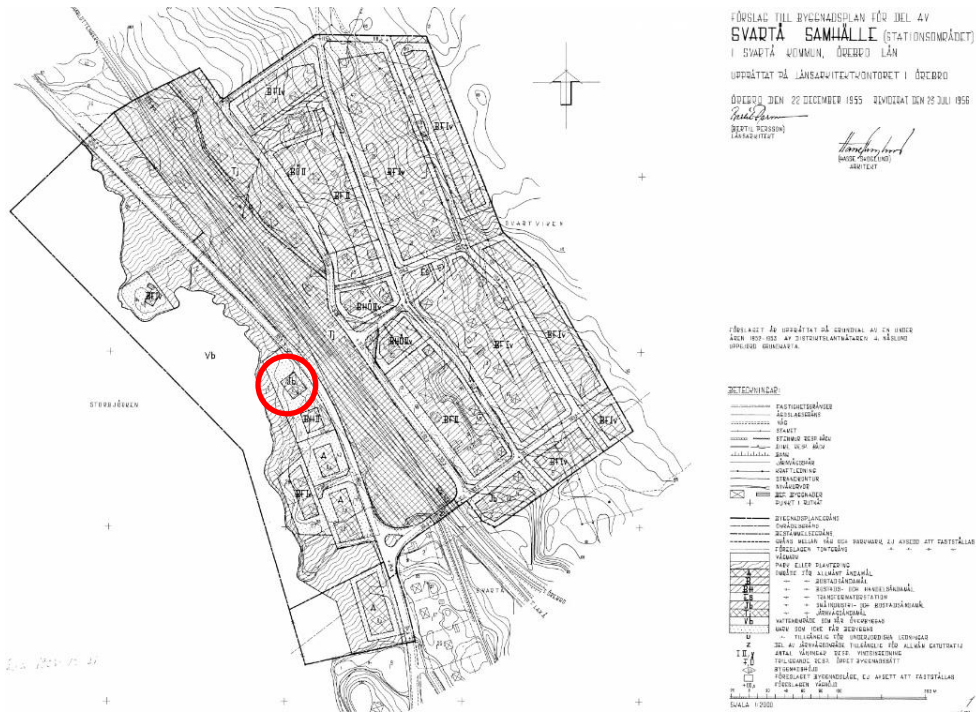
För området gäller byggnadsplan B1 (nu gällande som detaljplan) som vann laga kraft 1956. Planen medger småindustri- och bostadsändamål (Jb).

Verksamheten ska vara av den art att närboende ej vållas olägenhet med hänsyn till sundhet, brandsäkerhet och trevnad. Byggnad får dock uppföras för med industrirörelsen samhöriga bostäder samt, där så prövas lämpligt, även för annat bostadsändamål.

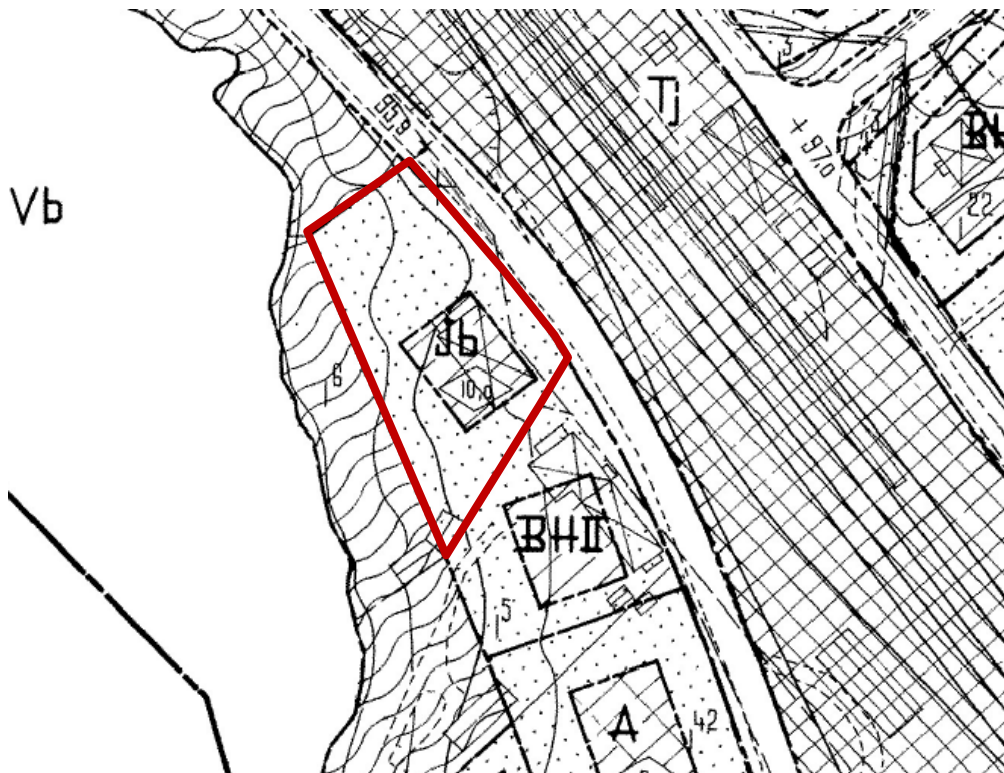
Högsta tillåtna byggnadshöjd är 10 m. Byggrätten omfattar befintlig byggnad samt ett område i anslutning till denna, mot väster. Övrig kvartersmark är prickad, dvs marken får inte bebyggas.

Området närmast sjön är planlagt som parkmark, men eftersom planen inte har genomförts hör detta område fortfarande till den privatägda fastigheten Svartviken 1:6. Parkmarken berörs inte av ändringen av detaljplanen.

Strandskyddet är upphävt genom att gällande detaljplan är antagen före 1975 då allmänt strandskydd infördes.

Byggnadsplan B1, nu gällande som detaljplan. Röd markering område som berörs av denna ändring av detaljplan.

Utdrag ur detaljplan B1 (byggnadsplan). Röd linje markerar område som berörs av denna ändring av detaljplan.

5.3 Planuppdrag

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2020-06-15 § 67 att ändring av detaljplan ska upprättas för området.

ÄDP Svartviken 1:6 SAMRÅD

6 FÖRUTSÄTTNINGAR

På fastigheten finns två byggnader. Den ena är en komplementbyggnad ombyggd till bostad och den andra är gamla hotellet. Hotellet byggdes runt 1896 och byggdes på 1940/50-talet om till syfabrik. (Se foton). Sedan syfabriken lades ner 1964 har byggnaden stått tom. I början av 2000-talet revs de två översta våningarna och ett nytt tak byggdes. Det som återstår av byggnaden är bottenvåning och källar-/suterrängvåning.

*Svartå Hotell 1940-talet
(25/291, www.svarta.nu)*

*Syfabriken Svartå ca 1950
(52/291, www.svarta.nu)*

*Syfabriken/Hotellet juni 2021
(foto Peter Svensson)*

Direkt öster om det berörda området passerar länsväg 205 samt på andra sidan vägen järnvägen (Värmlandsbanan).

Den gällande detaljplanen har inte genomförts vilket innebär att användningsgräns (områdesgräns enligt tidigare lagstiftning) och fastighetsgräns inte stämmer vid vägen. Dessutom är en del av fastigheten närmast sjön planlagd som parkmark. Fastighetsreglering vid vägen är nu på gång.

ÄDP Svartviken 1:6 SAMRÅD

7 DETALJPLANEÄNDRING

De nya fastighetsägarna planerar att renovera gamla hotellet och starta en verksamhet som huvudsakligen består av restaurang, café och lanthandel. För att kunna genomföra detta behöver nuvarande användning, småindustri, kompletteras med användningen Centrum.

Boverkets föreskrifter (2020:5) om detaljplan 5 kap 3 §: Användningen Centrum används för områden med kombinationer av olika verksamheter som handel, service, tillfällig vistelse, samlingslokaler, kontor och andra jämförbara verksamheter som behöver ligga centralt eller vara lätta att nå. Även komplement till centrumverksamheten ingår i användningen.

En stor del av fastigheten är prickmarkerad idag, dvs marken får inte bebyggas. För att möjliggöra ett återställande av hotellets veranda mot vägen samt en viss kompletterande bebyggelse minskas prickmarksområdet till att endast omfatta 6 m från vägen. Högsta tillåtna byggnadshöjd inom området utanför den ursprungliga byggrätten begränsas till 6 m. Innebörden av prickmark ändras till dagens formulering, att marken inte får förses med byggnad, vilket innebär att andra anläggningar än byggnader får uppföras inom dessa områden.

Då området som inte får förses med byggnad minskas införs istället en bestämmelse om att max 25 % av kvartersmarken inom Svartviken 1:6 får förses med byggnad. (Byggrätten i gällande plan motsvarar ca 20 %).

Ändringen av detaljplanen innebär att:

- Användningen kompletteras med Centrum, C.
- Byggnadsarea i procent av kvartersmarkens area begränsas till 25 %.
- Byggnadshöjd inom området utanför den ursprungliga byggrätten begränsas till 6 m.
- Prickmarksområde (område som inte får bebyggas) minskas.
- Formuleringen ang. prickmark ändras till att marken inte får förses med byggnad.

8 PLANENS KONSEKVENSER

8.1 Bedömning av miljöpåverkan

En undersökning om eventuell miljöpåverkan har genomförts. Planens genomförande bedöms inte kunna medföra en betydande miljöpåverkan och en miljöbedömning enligt plan- och bygglagen 9 kap § 34 behöver därför inte göras.

8.2 Störningar och risker

En komplettering av användningen småindustri med centrum bedöms inte orsaka någon utökad störningsrisk jämfört med gällande detaljplan.

Befintliga infarter kommer att användas för besökande och transporter. Hastigheten på väg 205 är begränsad till 50 km/h vid området.

Området är utsatt för trafikbuller från närliggande väg och järnväg. Planerad verksamhet bedöms inte vara bullerkänslig. Eventuell uteservering kommer att

placeras på baksidan av byggnaden, mot sjön, vilket innebär att byggnaden fungerar som bullerskärm.

Den utökning av byggrätten som medges jämfört med gällande detaljplan är av så begränsad omfattning att den inte bedöms orsaka oacceptabla olägenheter för omgivningen.

Ändringen av detaljplanen möjliggör att en byggnad med stort symbolvärde i Svartå kan komma att renoveras och användas för en publik verksamhet som riktar sig till både ortsbor och besökande vilket stärker Svartås utveckling.

9 GENOMFÖRANDEFRÅGOR

9.1 Organisation och tidplan

Ändringen av detaljplanen handläggs med standardförfarande. Planuppdrag lämnades av kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-06-15. Planen handläggs enligt reglerna i nya plan- och bygglagen (PBL – SFS 2010:900).

Planen avses antas under 2021.

9.2 Ekonomi

Planavtal för framtagande av ändring av detaljplan genom tillägg finns mellan Degerfors kommun och fastighetsägaren till Svartviken 1:6. Planavgift i samband med framtida bygglovprövning inom planområdet får därför inte tas ut.

9.3 Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsreglering pågår enligt särskilt avtal för att anpassa fastighetsgränser vid vägen till områdesgräns (numera användningsgräns) i gällande detaljplan B1.

Ändringen av detaljplanen innebär inte något ytterligare behov av fastighetsrättsliga åtgärder.

9.4 Genomförandetid

Den underliggande detaljplanens genomförandetid har gått ut.

Genomförandetiden för denna ändring av detaljplanen går ut fem (5) år efter den dag ändringen av detaljplanen vinner laga kraft.

10 MEDVERKANDE

Planändringen är upprättad av stadsarkitekt Susanna Weiberg i samarbete med miljö- och samhällsbyggnadschef Märten Persson.

DEGERFORS KOMMUN
Kommunstyrelseförvaltningen
Susanna Weiberg
Stadsarkitekt

FÖRSLAG TILL BYGGNADSPÅN FÖR DEL AV
SVARTÅ SAMHÄLLE (STATIONSORMÅDET)
 I SVARTÅ KOMMUN, ÖREBRO LÅN

UPPRÅTTAT PÅ LÅNSARKITEKTRÖNTORET I ÖREBRO

ÖREBRO DEN 22 DECEMBER 1955 REVIDERAT DEN 23 JULI 1956

Bertil Persson
 (BERTIL PERSSON)
 LÅNSARKITEKT

Hasse Sjöglund
 (HASSE SJÖGLUND)
 ARKITEKT

ÄNDRING AV DETALJPLAN

Denna plankarta redovisar med rött ändringar och tillägg till gällande detaljplan och ska läsas tillsammans med gällande detaljplan. Utöver ändringar och tillägg som anges med rött gäller detaljplan: B1 (18-KVI-1031) Förslag till byggnadsplan för del av Svartå samhälle (stationsområdet), laga kraft 1956-12-31.

Ändring av detaljplan (ÄDP) upprättad 2021-06-04

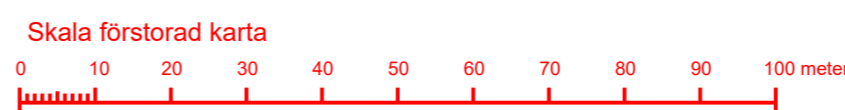
Ändring av detaljplan (ÄDP) antagen

Ändring av detaljplan (ÄDP) laga kraft

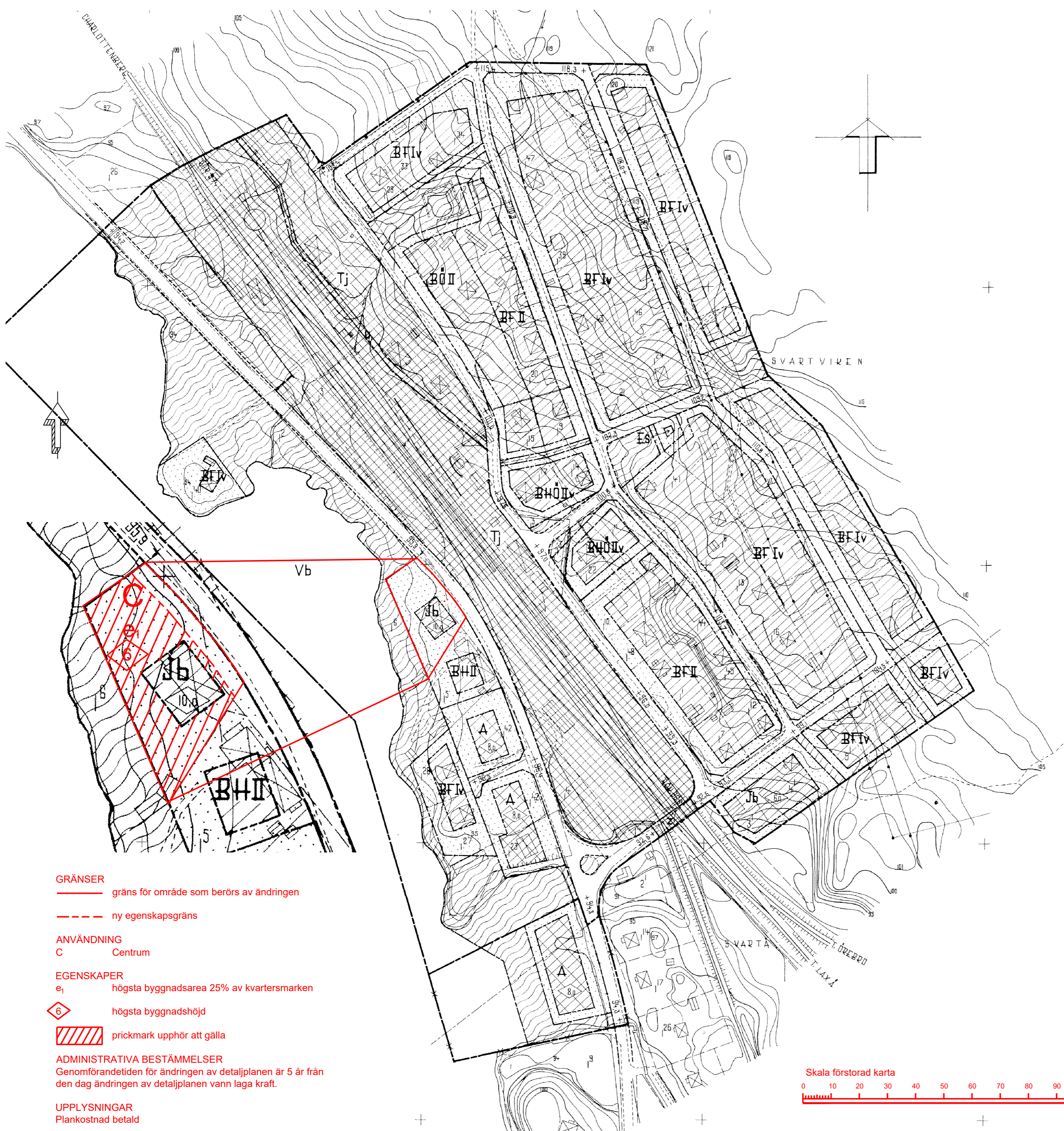
FÖRSLAGET ÄR UPPRÅTTAT PÅ GRUNDVAL AV EN UNDER ÅREN 1952-1953 AV DISTRIKTLANTMÅTAREN H. NÅSLUND UPPGJORD GRUNDKARTA.

BETECKNINGAR:

	FASTIGHETSGRÄNSER
	ÄGOSLAGSGRÄNS
	VÄG
	STÅRET
	STEMMUR RESP. HÅCK
	DIKE RESP. BÄCK
	BANK
	JÄRNVÄGSSPÅR
	KRAFTLEDNING
	STRANDKONTUR
	NIVÅURVOR
	BEF. BYGGNADER
	PUNKT I RUTNÅT
	BYGGNADSPÅNIGRÄNS
	OMRÅDESGRÄNS
	BESTÄMMELSEGRÄNS
	GRÄNS MELLAN VÄG OCH PARKMARV, EJ AVSEDD ATT FASTSTÄLLAS
	FÖRESLAGEN TOMTGRÄNS
	VÄGMARV
	PARK ELLER PLANTERING
	OMRÅDE FÖR ALLMÅNT ÅNDAMÅL
	B BOSTADSÅNDAMÅL
	BH BOSTADS- OCH HANDELSÅNDAMÅL
	ES TRANSFORMATORSTATION
	Jb SMÅINDUSTRI- OCH BOSTADSÅNDAMÅL
	T JÄRNVÄGSÅNDAMÅL
	Vb VATTENOMRÅDE SOM FÅR ÖVERBYGGAS
	MÅRK SOM ICKE FÅR BEBYGGAS
	U TILLGÄNGLIG FÖR UNDERJORDISKA LEDNINGAR
	Z DEL AV JÄRNVÄGSOMRÅDE TILLGÄNGLIG FÖR ALLMÅN GATUTRÄFF
	I II, y ANTAL VÅNINGAR RESP. VINDSINREDNING
	F Ö FRILIGGANDE RESP. ÖPPET BYGGNADSSÅTT
	BYGGNADSHÖJD
	FÖRSLAGET BYGGNADSLÅBE, EJ AVSETT ATT FASTSTÄLLAS
	FÖRESLAGEN VÄGHÖJD
	20 0 20 40 60 80 100 200 M

SKALA 1:2000

- GRÄNSER**
- gräns för område som berörs av ändringen
  - ny egenskapsgräns
- ANVÄNDNING**
- C** Centrum
- EGENSKAPER**
- e₁** högsta byggnadsarea 25% av kvartersmarken
  - högsta byggnadshöjd
  - prickmark upphör att gälla
- ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER**
- Genomförandetiden för ändringen av detaljplanen är 5 år från den dag ändringen av detaljplanen vann laga kraft.
- UPPLYSNINGAR**
- Plankostnad betald

Malin Björn, 0586-48299

Kommunstyrelsen Degerfors kommun

Energi- och klimatprogramprogram 2020 – beslut om samråd

Förslag till beslut

1. Samråd av förslag till Energi- och klimatprogram ska genomföras
2. Energi- och klimatprogrammet omfattas av 2 § p. 2e miljöbedömningsförordning (2017:966)

Sammanfattning av ärendet

Ett förslag till energi- och klimatprogram har upprättats av miljö- och samhällsbyggnadsavdelningen. Energi- och klimatprogrammet ska ange inriktningen för kommunens miljö- och klimatarbete och ge vägledning för hur kommunen ska nå miljömålen om nettonoll växthusgaser 2045.

Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska det i varje kommun finnas en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi inom det geografiska området. Programmet ska enligt lagstiftningen beslutas av kommunfullmäktige.

Innan kommunfullmäktiga beslutar att anta programmet ska samrådet ske i två månader. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Kommunen ska samråda med länsstyrelsen, regionförbundet, grannkommuner, myndigheter, sammanslutningar och enskilda.

Efter samrådet sammanställs och kommenteras alla inkomna yttranden i en samrådsredogörelse. Om det krävs efter inkomna yttranden en stor revidering kan ytterligare en granskningsprocess ske. Efter i eventuellt ytterligare ändringar enligt inkomna synpunkter innan översiktsplanen antas av kommunfullmäktige.

Ärendet

Under 2020 har Degerfors fram ett energi- och klimatprogramprogram. Framtagandet har skett i samråd med Degerfors Energi, Degerfors byggen och med de olika förvaltningarna.

Energi- och klimatprogrammet är baserat på regionens Energi- och klimatprogram som följer de nationella målet om netto noll växthusgaser 2045.

Samrådsförslaget kommer att finnas tillgängligt på biblioteket i Degerfors, i nämndhusets entré, samt på hemsidan. Samrådet kommer att kungöras i tidningen. Energi- och klimatprogrammet kommer remitteras till berörda myndigheter och organisationer.

Redaktionella ändringar kan komma att göras innan samrådet påbörjas.

Malin Björn
Miljöstrateg

Beslut ska skickas till
Miljö och samhällsbyggnads avdelningen

Undersökningssamråd av betydande miljöpåverkan, Energi- och klimatprogram 2021

Bedömning

Miljö- och Samsbyggnadsavdelningen bedömer att Degerfors energi- och klimatprogram 2021-2030 inte omfattas av 2 § p. 2e miljöbedömningsförordning (2017:966) då planen inte avser att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som omnämns i 6 § eller i bilagan i samma förordning.

En undersökning har enligt 6 kap. 5 § miljöbalken och 3 kap. 9 § Plan- och bygglagen gjorts för att bedöma om genomförandet av programmet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningens utfall visar att energi- och klimatprogrammet inte innebär en betydande miljöpåverkan. Med anledning av det kommer inte Degerfors kommun genomföra en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Ställningstagandet grundas på genomgång av programmets miljöpåverkan.

Motivering

Undersökning av de miljöeffekter och aspekter som anges i miljöbalken 6 kap 2 § miljöbalken (1998:808) ger bedömningen att den negativa miljöpåverkan som energi- och klimatprogrammet kan ge upphov till är mycket begränsad. Degerfors kommun bedömer att som energi- och klimatprogrammets genomförande inte riskerar att medföra betydande miljöpåverkan.

Energi- och klimatprogrammet ger Degerfors kommuns underlag, mål och åtgärder för hur arbetet med energi- och klimatarbetet ska ske:

- Degerfors kommun ska med energi- och klimatprogrammet vidta åtgärder för att uppfylla nationella mål om att år 2045 ha nollnettoutsläpp av växthusgaser
- Degerfors kommun ska arbeta utifrån regionens Energi- och klimatprogram och dess mål samt insatser för att bidra till att gemensamma mål uppnås regionalt.

- Degerfors kommun har som mål att inom kommunkoncernen bli fossilbränslefri till 2030

Energi- och klimatprogrammets syfte

Syftet med Energiplan för Degerfors kommun 2021-2030 är att

- ge en översiktlig bild av kommunens energiförsörjning och förbrukning.
- ge en sammanställning av de energi- och klimatmål som berör Degerfors kommun från global till lokal nivå.
- ange åtgärder för hur Degerfors kommun ska bidra till att uppnå de gemensamma energi- och klimatmålen regionalt, nationellt och globalt.
- belysa de klimatfrågor som berör energiförsörjningen inom Degerfors kommun samt de utmaningar som finns för att kunna energieffektivisera och skapa hållbar energi

Genomgång av energi- och klimatprogrammets miljöpåverkan

I lagen (1977:439) om kommunal energiplanering framgår i 3 § att varje kommun ska ha en energiplan och att i planen ska det finnas en undersökning av vilken inverkan den upptagna verksamheten har på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser. Vidare framgår det under 8 § att om en plan som upprättas enligt lagen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras.

I 6 kap. 3 § miljöbalken framgår att en myndighet eller kommun som upprättar en plan eller ett program som krävs i lag ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförande av planen eller programmet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Vidare framgår i 2 § p. 2e miljöbedömningsförordning (2017:966) att en betydande miljöpåverkan ska antas enligt 6 kap. 3 § miljöbalken om planen eller programmet anger förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller i bilagan till förordningen, och är en plan för tillförsel, distribution och användning av energi enligt lagen (1977:439) om kommunal energiplanering.

Enligt 6 kap 5 § p. 1 miljöbalken ska en kommun som upprättar en plan eller ett program som krävs i lag undersöka om genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan om betydande miljöpåverkan inte är avgjord i föreskrifter enligt 4 § eller inte omfattas av undantaget i 3 § andra stycket.

I 6 kap 6 § miljöbalken framgår att undersökningen ska innebära att kommunen identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan och samråder med berörda.

Degerfors kommun anser att energi- och klimatprogrammet med dess syfte och ställningstaganden inte omfattas av 2 § i miljöbedömningsförordningen. Därmed krävs en undersökning av planen för att utreda dess miljöpåverkan. En checklista har använts för att bedöma om energiplanens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Utfallet kan användas vidare i arbetet med energiplanen om frågeställningar bör utredas. I checklistan har samtliga miljöaspekter som anges i 6 kap. 2 § miljöbalken angetts och hur energiplanen kan påverka dem direkt eller indirekt.

Aspekter	Inte betydande miljöpåverkan	Eventuellt betydande miljöpåverkan	Analys
Befolkning och människors hälsa	X		Positiv påverkan med mindre utsläpp av växthusgaser
Djur- och växtarter och biologisk mångfald	X		Positiv påverkan med mindre utsläpp av växthusgaser för att undvika varmare medeltemperatur
Mark och jord	X		Ingen påverkan
Vatten	X		Ingen påverkan
Luft och Klimat	X		Positiv påverkan med mindre utsläpp av växthusgaser
Landskap	X		Ingen påverkan då energiplanen inte innebär uppförande av anläggningar eller lagring.
Bebyggelse och Kulturmiljö	X		Ingen påverkan
Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön	X		Positiv påverkan för gröna hållbara energilösningar
Hushållning med material, råvara, energi	X		Positiv påverkan då energiplanen avser att hushållning med energi.

DEGERFORS
KOMMUN

Klimatsmarta Degerfors

Energi- och klimatprogram för Degerfors kommun 2021-2030

SAMRÅDSUNDERLAG

Degerfors Energi- och klimatprogram har upprättats och utformats av Malin Björn, miljöstrateg, Degerfors kommun i samråd med berörda parter inom kommunen.

© Foto: Degerfors kommun

Framsida: Nämndhuset Degerfors kommun

För kartmaterial gäller © SMHI och länsstyrelsen Örebro

INNEHÅLL

Varför ett klimatprogram?	4
Globala mål	5
Nationella mål	5
Hur ska Degerfors kommun tackla klimatförändringarna? (Genomförande).....	6
Avgränsningar.....	6
Strategin i praktiken	6
Degerfors mål	7
Hur ser det ut idag i Degerfors kommun?	7
Övergripande Åtgärder.....	10
Fokus/insats områden	11
1 Fossilfria resor	12
2 Energieffektiva och hållbara fastigheter	17
3 Klimatsmart matproduktion	20
4 Hållbar konsumtion	23
5 Miljösmarta medborgare och verksamhetsutövare	26
6 Klimatanpassning	28

SAMRÅDSUNDERLAG

VARFÖR ETT KLIMATPROGRAM?

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Vi människor har samtidigt stora möjligheter att förändra samhällets energiförsörjning och använda jordens resurser både mer effektivt och långsiktigt hållbart. Vi behöver även se över vår konsumtion och livsstil. En omställning till ett fossilbränslefritt och effektivt energisystem är nödvändigt för att möta de utmaningar som återfinns i både nationella och internationella scenarier om klimatets utveckling.

Växthuseffekten är en förutsättning för livet på jorden. Utan den skulle det vara 35 grader kallare på jorden. Det finns flera växthusgaser och de viktigaste är vattenånga, koldioxid, metan och lustgas. Problemet är att människan förstärker effekten genom att släppa ut växthusgaser i luften. Luftens koldioxidhalt har ökat med ungefär 50 procent sedan förindustriell tid, och den fortsätter att stiga med ungefär 0,5 procent per år.¹ Utsläppen vi gör idag kommer påverka klimatet under flera århundraden och påverka naturliga processer.²

Ökad havsnivå, extremväder och sjukdomar som lättare sprider sig är exempel på vad vi kan förvänta oss med ett varmt klimat. Temperaturökningen sker snabbare än arter och ekosystem hinner anpassa sig till. Globalt kan det bland annat bli längre perioder med torra, värmeböljor och tillgång till vatten blir begränsat. De värsta konsekvenserna verkar ske utanför Sveriges gränser och enligt FN:s flyktigorgan UNHCR väntas 250 miljoner människor att tvingas lämna sina hem år 2050 på grund av klimatförändringar.

”Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista som kan stoppa klimatförändringen” - FN:s tidigare generalsekreterare Ban Ki-Moon

Världsnaturfonden har beräknat att om alla lever som vi i Sverige behövs 4 jordklot till att försörja befolkningen. Globalt förbrukas resurser motsvarande 1,7 jordklot vilket inte är hållbart och det är en orättvis fördelning av jordens resurser. Skillnaden är stor jämfört med de som använder mest och de som använder minst. Drastiska förändringar kommer behöva göras för att säkerställa framtiden för nästa generation och det som inte görs nu kommer läggas på dom i framtiden.

Degerfors kommun kommer ta sitt ansvar för att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Som barnrättskommun ska inte barnens rättigheter i framtiden äventyras. Tillsammans i Degerfors ska vi göra det vi kan för att motarbeta den globala uppvärmningen och lämna över en värld till nästa generation som är minst lika vacker som den vi lever i idag.

---

¹ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/Darfor-blir-det-varmare/Vaxthuseffekten-forstarks/>

² https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2019/05/SR15_SPM_version_report_LR.pdf

Globala mål

Den 4 november 2016 trädde det globala Parisavtalet i kraft. 197 länder har skrivit under avtalet som innebär bland annat att den globala temperaturökningen ska hållas under 2 grader, men verka för att den ska stanna vid 1,5 grader. För att lyckas nå målen i Parisavtalet måste vi halvera de globala utsläppen varje årtionde. Globalt måste kurvan för användning av fossil energi vända senast år 2020 för att vara nere på noll år 2050.

2016 år antog världens länder även FNs 17 globala hållbarhetsmål i Agenda 2030 som utöver att lösa klimatkrisen även syftar till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen samt främja fred och rättvisa.

Klimatförändringarna och miljöförstöringen är ett hot mot Europas och världens fortsatta existens. EU behöver därför en ny tillväxtstrategi för att ställa om till en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där

- det inte finns några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050
- ekonomisk tillväxt har frikopplats från resursförbrukning
- Inga människor eller platser lämnas utanför.

EU strävar efter att bli världens första klimatneutrala kontinent och har tagit fram handlingsplanen EU:s gröna giv. Handlingsplanen ska främja ett effektivt utnyttjande av resurser genom att vi ställer om till en ren cirkulär ekonomi, återställa förlorad biologisk mångfald och minska föroreningarna.

Nationella mål

Som svar på parisavtalet har Sverige satt ett ambitiösare mål och siktar på att Sverige ska senast år 2045 inte tillföra några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.³

I enlighet med klimatlagen lämnade regeringen i december 2019 över den första klimatpolitiska handlingsplanen.

Utöver klimatmålen antog Sverige år 1999 16 miljökvalitetsmål till år 2020. Det övergripande målet är att nästa generation ska få ta över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Varje år följs målen upp och år 2019 är det endast ett mål som bedömts ha uppnåtts (skyddande ozonskikt).⁴

Utsläppen av växthusgaser inom Sveriges gränser minskar och vi är på god väg mot en energiomställning, men takten är för långsam och vi behöver snabba på omställningen. Vi lever i en global värld där vi konsumerar varor utanför gränserna. De globala utsläppen ökar och som en del av den globala marknaden behöver vi arbeta för att minska klimatpåverkan även globalt.

³ <https://www.regeringen.se/artiklar/2017/06/det-klimatpolitiska-ramverket/>

⁴ <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-8841-5.pdf?pid=25031>

HUR SKA DEGERFORS KOMMUN TACKLA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA? (GENOMFÖRANDE)

Klimatproblemen har varken geografiska eller sociala gränser. Ska vi klara av klimatmålen behöver vi hitta nya och stärka redan befintliga samarbetsformer både inom kommungränsen och utanför. Samarbetet behövs inom och över förvaltningsgränserna, men också med externa aktörer. För ett framgångsrikt klimatarbete måste kunskapen och medvetenheten öka om klimatfrågan. Om kunskapen är bristfällig finns heller ingen förståelse eller motivation för att åtgärder måste vidtas.

Att medverka till att nå klimatmålen och genomföra de åtgärder som behövs för att lösa de stora miljöproblemen kommer att kosta. Men att inte ställa om samhället och fortsätta överförbruka jordens resurser är mer kostsamt. När klimatet ändras ökar risken för bland annat översvämningar, skyfall, värmeböljor och skogsbränder. Under 2019 inträffade närmare 21 000 naturskador i Sverige, vilket motsvarade 766 miljoner kronor utbetalda från försäkringsbolagen. Detta kan jämföras med 30 år tidigare då skadorna var ungefär 7000 stycken och motsvarade ungefär 85 miljoner⁵.

Att ställa om hela samhället tar tid och här gäller det för kommunen att vara uthållig, våga fatta beslut och utmana de normer som finns. Det går inte att leva som vi gör idag om vi vill att jordens resurser ska räcka till i framtiden.

Avgränsningar

Målen för Degerfors energi- och klimatprogram är kopplade till hela Degerfors som geografiskt område. Åtgärderna i Energi- och klimatprogrammet är främst kopplade till den kommunala verksamheten inklusive bolagen där kommunen har störst rådighet.

Strategin i praktiken

Klimatarbetet behöver bli mer än ett pappersdokument. Det behöver implementeras i verksamheten och följas upp. Degerfors Energi- och klimatprogram kommer ha fokus på praktiska åtgärder och verkstad. Dokumentet är ett underlag för att planera kommunens miljöarbete.

För att klara Degerfors miljömål behöver hela kommunens organisation jobba tillsammans och genomföra åtgärderna. För varje åtgärd finns ansvarig nämnd eller bolag utpekad. För de övergripande målen och några åtgärder finns nyckeltal som följs upp och redovisas. Rutin för detta ska tas fram. Uppföljningen av åtgärderna och utvärdering av nyckeltal samordnas av miljöstrateg.

Nya tekniker och idéer och utifrån nyckeltalen kan det behövas kompletteras med fler åtgärder. Vid varje ny mandat period kommer revidering av energi- och klimatprogrammet att ske. Det kan med fördel stoppas in i budget och/eller stratsys.

---

⁵ <https://www.svenskforsakring.se/statistik/skadeforsakring/skadestatistik-per-skadeart/naturskador/>

DEGERFORS MÅL

Degerfors kommunstyrelse kommer ta sitt ansvar för att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Målen baseras på de nationella målen och parisavtalet. Degerfors miljömål är följande:

- Degerfors kommunkoncernen ska vara fossilbränslefri 2030
- Utsläppen av växthusgaser i Degerfors kommun ska år 2030 vara 60 procent lägre än 2005 års nivåer.
- Energianvändningen i Degerfors kommun ska år 2030 bestå av minst 80 procent förnybar energi.
- Energianvändningen i Degerfors kommun ska år 2030 vara 50 procent effektivare jämfört med 2010
- Minska de konsumtionsbaserade utsläppen

Hur ser det ut idag i Degerfors kommun?

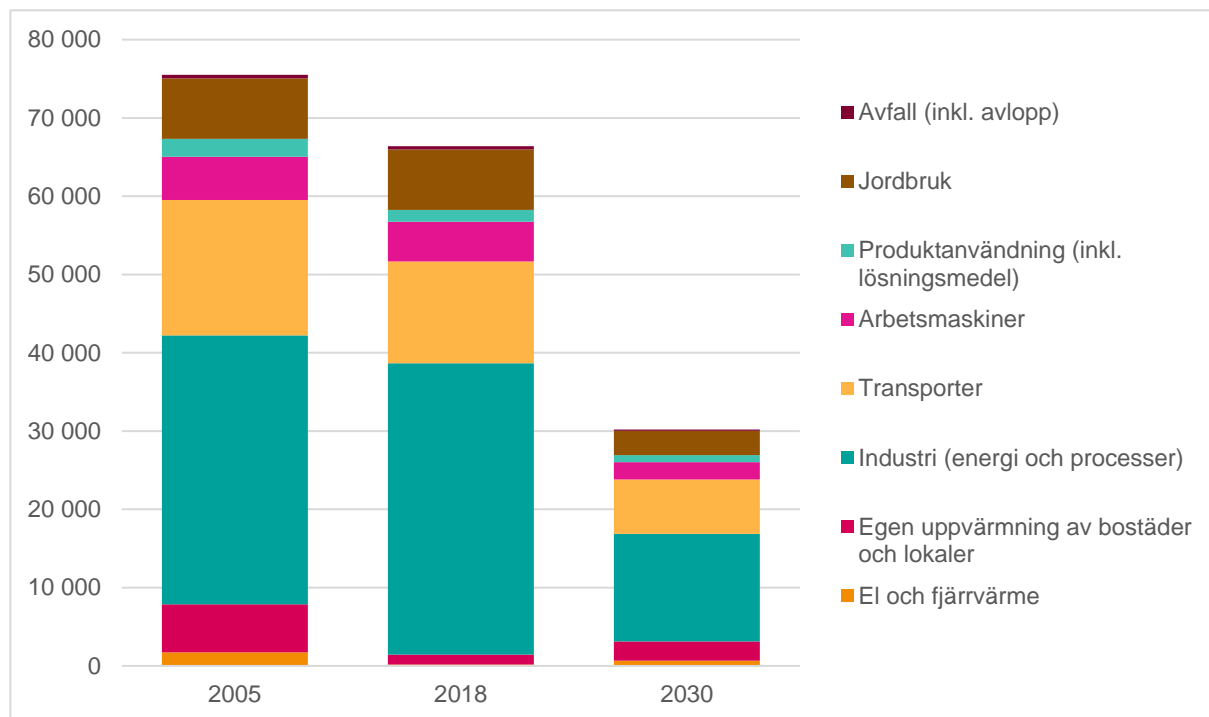
Kommunkoncernen ska vara fossilbränslefri 2030

En fossilbränslefri kommunkoncern innebär att alla fordon, maskiner, el och uppvärmning kommer drivas utan fossila bränslen. Vid upphandling av transporter av kommunens varor och tjänster såsom skolskjuts och färdtjänst kommer krav att ställas på fossilfria bränslen. Det inkluderar även de kommunägda bolagen. Vid inköp av nya bilar prioriteras rena elbilar, biogas eller vätgas. Att få en spridning på kommunens fordonspark är att föredra. Laddstolpar behövs innan inköp av elbilar och för att kunna ha kommunbilar som drivs av biogas behövs en ny tankstation. För att det ska finnas ekonomi i det behöver kommunen samarbeta med flera intressenter för att gå tillräckligt underlag. Att ställa krav på fossilfria transporter blir nödvändigt framgent och för att företagen ska ha större möjlighet behöver vassare krav ställas succesivt. Det är fortfarande viktigt att de entreprenörer som finns inom kommunen hinner ställa om sin verksamhet. Elen som används inom kommunen ska vara 100 % fossilfri, men det kan finnas gamla elavtal som behöver ses över. Fjärrvärmenätet är utbyggt i stora delar av Degerfors, Åtorp och Svartå. Uppvärmningen från Degerfors energis fjärrvärmenät är nästintill fossilfri. Spetsvärmen värms med pellets och reservpanna förbränner olja. Reservpannan används endast vid kallare vintrar. Oljan har längre hållbarhet. Degerfors avloppsreningsverk värms inte längre upp med olja utan i dag används VP och elpanna.

Utsläppen av växthusgaser i Degerfors kommun ska år 2030 vara 60 procent lägre än 2005 års nivåer

Utsläppen av växthusgaser i Degerfors kommun ska år 2030 vara 60 procent lägre än 2005 års nivåer. Under perioden 2005-2018 har växthusgaser i Degerfors kommun minskat med 12 procent (jämfört länet som under samma period i länet har växthusgaserna minskat med 28 procent.) Degerfors har flera tunga industrier där omställningen tar tid. Utsläpp från industri är Degerfors den största utsläppskällan. Järn och stålindustrin står idag står för ungefär hälften av utsläppen i kommunen, men branchen jobbar för att bli fossilfri inom 30 år.

I figur 1 visar Degerfors totala utsläpp av växthusgaser fördelade på olika utsläppsområden. Efter industrier är transporter, jordbruk och arbetsmaskiner stora påverkningsområden. Produktanvändning, uppvärmning och elförbrukning samt avfall har också sin påverkan, men är mindre. Utsläpp från markanvändning såsom dikning från skogen finns inte med i statistiken. En stor utmaning för Degerfors blir att tillsammans med företagen hjälpas åt för omställningen.

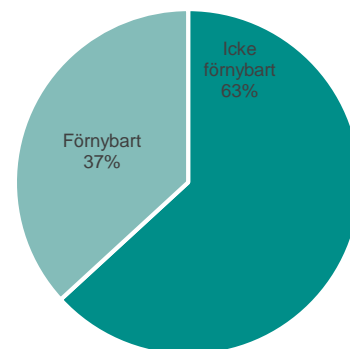

Figur 1 Totala utsläpp av växthusgaser i Degerfors kommun 2005 och 2018 i Ton CO²-ekvivalenter per år. Mål 2030 motsvarar 60 procent av 2005. Källa: emissionsdatabasen.

Energianvändningen i Degerfors kommun ska år 2030 bestå av minst 80 procent förnybar energi

Energianvändningen i Degerfors kommun ska år 2030 bestå av minst 80 procent förnybar energi. År 2017 var andelen 37 % förnybart (av den slutliga energianvändningen i Degerfors kommun förnybart). I diagram X syns den procentuella förnybara energianvändningen.

På taket på kommunhuset samt stora valla skolan sitter solceller. Elen som används i kommunen är från förnyelsebara källor. Värme, avlopp och elanvändning är så gott som fossilfritt i kommunen. Det som återstår är bilarna som drivs främst av bensin och diesel, men elbilar finns.

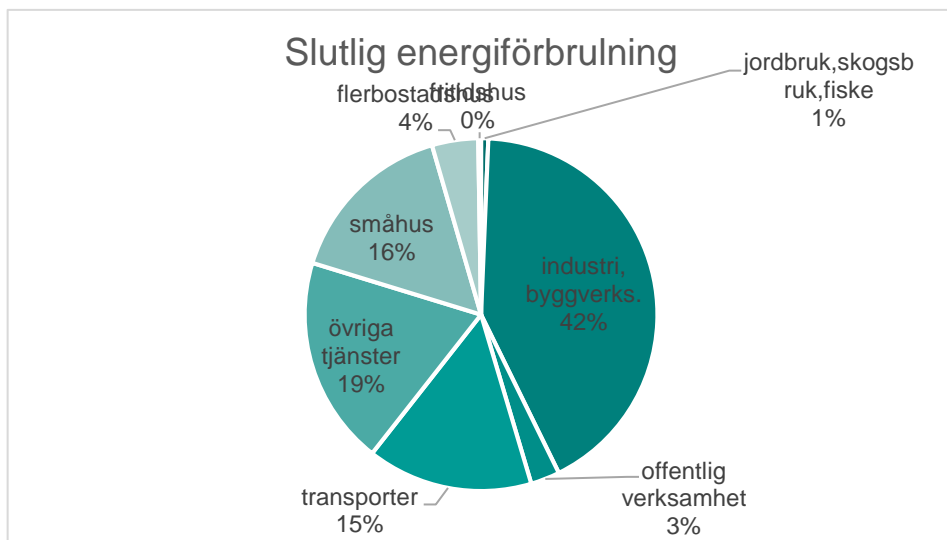
Figur 2 Andel förnybar energianvändning År 2017. Data från SCB

Energianvändningen i Degerfors kommun ska år 2030 vara 50 procent effektivare jämfört med 2010

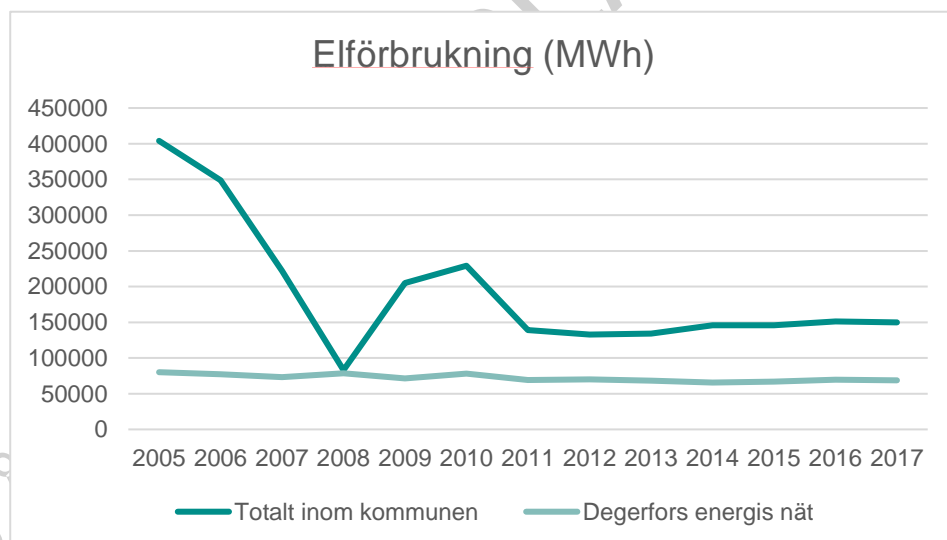
Energianvändningen i Degerfors kommun ska år 2030 vara 50 procent effektivare jämfört med 2010. Regionens energieffektiviseringsmål jämförs år 2005 istället för 2010, men då elförbrukningen i Degerfors kommun minskat med över 60 % sen 2005 är målet redan uppnått. Istället har Degerfors kommunen valt ett snävare mål och jämfört med år 2010 har den slutliga energianvändningen i hela kommunen minskat med 35 %.

Distributionen av el syns i Figur 3 Industrierna står för nästan hälften av energianvändningen

I Figur 4 syns den slutliga energianvändningen totalt per år i Degerfors kommun samt energiförbrukningen från Degerfors Energis elnät. I Degerfors Energis elnät ingår inte Svartå och Åtorp samt de större företagen. Anledningen till den branta lutningen 2008 är okänt. Hur mycket energieffektiv kommunen har blivit är svårt att fastställa. Degerfors kommun samt de kommunala bolagen har aktivt jobbat med energieffektivisering. Vid nybygge och renovering prioriteras isolering, LED och sensorstyrd belysning. IT-avdelningen har minskat sin elförbrukning genom effektivisering av servrar.

Figur 3 Slutlig energiförbrukning fördelat på olika verksamheter inom Degerfors kommun. Data inhämtat från SCB

Figur 4 Slutlig elförbrukning per år syns i den översta listan samt Energianvändningen från Degerfors energis elnät i den nedersta. Degerfors energis elnät exkluderar Svartå, Åtorp och de större företagen.

Konsumtionsbaserade utsläpp

Vi lever i ett globalt samhälle där vi har kommunikation och handel med hela världen. Det vi köper får en klimatpåverkan dels där produkten tillverkas dels där transportereringen. Utöver klimatpåverkan kan handel utanför gränserna leda till oanständiga arbetsvillkor. Det som köps in av kommunen är bland annat mat, städartiklar, möbler och IT-utrustning. En viktig del för hållbar konsumtion är att minska kören av nya produkter och återanvända befintliga. Av alla nyköp kommer det bli nytt avfall. I Dagsläget finns inte statistik på varken kommunnivå eller länsnivå. De nationella siffrorna visar att de konsumtionsbaserade utsläppen ökar.

ÖVERGRIPANDE ÅTGÄRDER

Åtgärd X Klimatbudget

Runt april varje år har Sverige förbrukat de årliga resurserna för en hållbar framtid "overshoot day". Resterande förbrukning sker på bekostnad av framtidens generation. Det ger en rejäl tankeställare och Degerfors kommun kan på eget initiativ ta fram en klimatbudget för att få en tydlig bild av hur mycket resurser som behöver minskas för att nå miljömålen.

Förutsättningar: För ett klimatbudgeten ska få effekt behöver den kommuniceras ut

Ekonomi: Kostnad för tjänsten tillkommer.

Sidoeffekter: marknadsföring för kommunen och sprida kunskapen

Ansvar: Kommunstyrelsen

Åtgärd X Planering inför en miljödiplomering

Miljödiplomering är ett miljöledningssystem där det krävs årlig uppföljning och åtgärder för att nå kommunens miljömål. Det kommer en utomstående revision som om kommunen uppfyller kravet erhåller kommunen ett miljödiplom. Det är en lättare variant av ISO certifieringar.

Förutsättningar: Miljödiplomeringen behöver implementeras i samtliga nämnder och genomsyra hela verksamheten.

Ekonomi: Kostnader i form av arbetstid då samtliga kommunanställda behöver genomgå en miljöutbildning. Årliga kostnader för revision och miljödiplom ca 50 000 kr.

Sidoeffekter: Visar viljeriktningen för kommunen och bra marknadsföring

Ansvar: Samtliga nämnder

Rutin för uppföljning

För att få ett klimatarbete som genomsyrar hela kommunen är det viktigt med uppföljning på rätt sett. En rutin för detta ska tas fram

Förutsättningar: Skulle kunna göras i samband med årsredovisning eller budgetarbetet

Ekonomi: Inga ytterligare kostnader

Sidoeffekter: Kommunen visar med detta att de tar klimatfrågan på stort allvar.

Ansvar: Kommunstyrelsen senast 2022

FOKUS/INSATS OMRÅDEN

För att uppnå energi- och klimatprogrammets långsiktiga mål har sex olika insatsområden identifierats. Insatsområdena har identifierats utifrån möjligheter till konkreta åtgärder för den kommunala verksamheten där kommunen har rådighet samt områden där insatser kan ha stor effekt för att minska kommunens klimatpåverkan.

Fossilfria resor

Energieffektiva och hållbara fastigheter,

Klimatsmart matproduktion

Hållbar konsumtion

Miljömedvetna medborgare och verksamhetsutövare

Klimatanpassning

1 Fossilfria resor

Klimatpåverkan från resor och transporter är minimerad genom ett transporteffektivt samhälle, energieffektivare fordon och förnybara drivmedel.

Sverige har som mål att minska klimatpåverkan från fordon med 70 % från 2010 till 2030. Utvecklingen går mot energieffektivare fordon och ökad andel förnybara bränslen, vilket innebär att utsläppen minskar. Men det sker i en alltför långsam takt samtidigt som trafiken ökar och därmed genererar nya utsläpp. Samtidigt behöver vi ändra beteendet och åka mer kollektivt och ta cykeln. Bilen bör i första hand vara ett alternativ för de som bor på landsbygden där kollektivtrafiken är gles och avstånden är långa.

Det finns flera fördelar med cykla bland annat för miljön, plånboken och hälsan. Region Uppsala initierade ett hälsocykelprojekt där de uppmuntrade bil och kollektivtrafikåkare att börja cykla och fick kostnadsfria hälsoundersökningar. Bland de 400 cyklister som deltog sjönk sjukfrånvaron med i genomsnitt 7 arbetsdagar, vilket innebar ekonomiska vinster.

Här kan kommunen göra stora skillnader både inom den kommunala verksamheten, men även utåt genom att planera ett samhälle genom att underlätta för cyklister, kollektivtrafik och förnybara drivmedel. Degerfors har mest cykelbana per person i länet! Vid köp av nya fordon och maskiner tänker vi på förnybara bränslen, vid upphandling ställa krav på förnybara drivmedel och tillsammans kan vi hjälpas åt att minska våra bilresor genom digitala möten, promenera, cykla, åka kollektivt eller samåka om bilen behöver användas.

Åtgärd 1.1 – inköp av fordon och maskiner

Det mest miljövänligaste alternativet är att inhandla och inneha så få bilar som möjligt, men de nya bilar som inköps ställs krav på förnybart bränsle och maskiner, vilket innefattar personbilar, sopbilar och övriga arbetsmaskiner.

Vid nästa upphandling av sopbilar ska gas väljas. Gas går att tanka vid Mosserud i Karlskoga dit avfallet transporteras

Vid köp av nya fordon och arbetsmaskiner prioriteras följande

1. Biogas, el, vätgas
2. Etanol
3. Biodiesel
4. Fossila bränslen med låg inblandning av förnybara drivmedel

Efter 2028 ska endast fordon och maskiner köpas in med biogas, el eller vätgas. Biodiesel bör endast vara ett val när inga andra alternativ finns och ur beredskapssynpunkt (eftersom biodiesel oftast innehåller palmolja)

Förutsättningar: Att laddnings- och tankningsmöjligheter finns. En biogastank bör finnas i kommunen, men på grund av det lilla underlaget torde vi hänvisas till Karlskogas tankstation även framgent.

Ekonomi: Dyrare vid inköp, men billigare i drift.

Sidoeffekter: Attraktiv kommun.

Ansvar: Servicenämnden, Degerforsbyggen samt Degerfors Energi

Åtgärd 1.2 - resepolicy

Införa resepolicy som innehåller bestämmelser om hierarki vid resanden. Digitalt - Gång – Cykel – Kollektivt – Kommunens bilar (gärna samåka) – Egen bil. Samt vilka fordon som kommunen upphandlar. Gemensam för hela kommunens organisation och kan i samband med detta införa digital körjournaler.

Förutsättningar: Resepolicy finns från 2011, men behöver uppdateras. Resepolicyn fastställs och informeras i hela kommunens organisation.

Ekonomi: Digitala möten, gång och cykel minskar resekostnader. Beroende på om kommunen vill satsa på el- eller gasbilar varierar kostnaderna.

Sidoeffekter: Motion och frisk luft för den gående eller cyklande samt mindre avgaser och partiklar inom tätorten

Ansvar: Kommunstyrelsen (miljöstrateg) senast 2022 är resepolicy fastställd

Åtgärd 1.3 – inköp av cykel

För att underlätta miljövänligt resande inom kommunen ska kommunens förvaltningar köpa in minst en elcykel och/eller en trampcykel efter behov som kan användas vid korta resor.

Förutsättningar: Förvaring och underhåll av cykeln behöver utredas innan inköp.

Ekonomi: Cirka 10.000 kr för en elcykel, men bränslekostnader för transporter minskar

Sidoeffekter: Motion och frisk luft för den cyklande samt mindre avgaser och partiklar inom tätorten

Ansvar: Respektive nämnd

Åtgärd 1.4 – ruttoptimering

Båda inom hemtjänsten och för renhållningsarbete

Förutsättningar: Planering av turer bör ligga på respektive förvaltning

Ekonomi: Kostnad för tjänsten tillkommer, men blir effektivare transportarbete.

Sidoeffekter: Tidsvinst

Ansvar: socialnämnden och servicenämnden senast 2023

Åtgärd 1.5 Cykelvänliga arbetsplatser

Arbetsplatser kan medverka i cykelvänlig arbetsplats⁶ hos Rörelsenätverket i Örebro län. Det innebär att underlätta för sina medarbetare att cykla till och från jobbet samt resor inom tjänsten.

⁶ Läs mer och delta <https://tanktanken.nu/hur-da/cykelvanligarbetsplats/#cykelvanligarbetsplats>

Genom att bland annat ha en synlig cykelparkering gärna med tak, duschmöjligheter, cykelpump och att informera löpande och för nyanställda om möjlighet att cykla till jobbet. Uppfyller arbetsplatsen kraven tilldelas en utmärkelse.

Förutsättningar: Olika på olika arbetsplatser

Ekonomi: Små kostnader. Där cykelförråd saknas blir kostnader naturligtvis högre.

Sidoeffekter: Motion och frisk luft för den cyklande. Attraktivare arbetsplats som erbjuder anställda cykelmöjligheter.

Ansvar: samtliga nämnder och bolag

Åtgärd 1.6 – förmåncykel (och miljöbil)

För att främja fossilfria resor kan kommunen erbjuda förmåncykel och/eller förmånsbil för sina anställda.

Förutsättningar: Skapa resurser på ekonomiavdelningen

Ekonomi: Extra kostnader för ekonomernas arbetstid

Sidoeffekter: Motion och frisk luft för den cyklande och attraktiva erbjudan till anställda som kan locka fler till kommunen

Ansvar: kommunstyrelsen senast 2023

Åtgärd 1.7 – Laddstolpar vid P-platser

Det är en förutsättning att laddstolpar skapas för framtida fossilfria pendlingsresor till och från arbetsplatsen.

Vid anläggning av nya parkeringar bör det installeras laddstolpar i förebyggande syfte.

Förutsättningar: Det är möjligt att konvertera motorvärmplatser till laddplatser. Via laststyrning se till att anläggningen inte drar mera än vad befintligt kablage och matning tål.

Vid anläggning av nya parkeringar är det svårt att beräkna hur många laddstolpar som kommer brukas i framtiden. Det går att dra fram mer el än laddstolparna kräver för att i framtiden enkelt kunna ansluta nya laddstolpar

Ekonomi: Kommer bli ekonomiska kostnader som delvis skulle kunna finansieras med statliga bidrag och eventuell hyra för parkering.

Sidoeffekter: Möjliggör dör anställda i sin omställning till fossilfria resor och bidrar till en attraktivare arbetsplats

Ansvar: Respektive nämnd

Åtgärd 1.8 – Undersök möjligheten till biogastank

Som komplement till elbilar går även gasbilar bra som miljövänligt alternativ. Till det behövs en gasstation som kan tankas av sopbil m.fl. För att det ska finnas ekonomi till en tankstation behöver kommunen samarbeta med flera intressenter för att få tillräckligt underlag. ’

Biogas är även fördelaktigt mot elbilar som behöver metaller till batterier som utvinns i gruvor som kan tära på naturmiljön och oanständiga arbetsvillkor.

Förutsättningar: Plats och underhåll behöver utredas

Ekonomi: Statliga medel kan finnas att söka

Sidoeffekter: Bidrar till en attraktiv kommun

Ansvar: Kommunstyrelsen (miljöstrateg)

Åtgärd 1.9 – Upphandling av transporter

Vid upphandling ställs krav på förnybara drivmedel av transporter. Högre krav ställs succesivt på förnybara bränslen för att till 2030 ha 100 % förnybara drivmedel för transporter och olika tjänster.

Tillsammans med kommunens upphandlare och miljöstrateg ska plan tas fram.

Förutsättningar: Upphandlare har kännedom av detta. Det är viktigt att lokala entreprenörer som levererar varor och utför tjänster också har kännedom om detta så de kan uppfylla kraven och påbörjar omställningen i tidigt skede.

Ekonomi: Behöver nödvändigtvis inte öka kostnaderna

Sidoeffekter: Ökar medvetenheten hos utomstående

Ansvar: Kommunstyrelsen Miljöstrateg och upphandlare tar fram en plan senast 2023

Åtgärd 1.10 – Utreda behov av samordnad varudistribution

Tillsammans med Karlskoga kommun bör det utredas om en samordnad varudistribution kan effektiviseras.

Förutsättningar: En förutsättning är att få igenom projektet tillsammans med Karlskoga. Den gemensamma folkhälsonämnden transporterar både mat och städmaterial.

Ekonomi: Arbetstid vid genomförandet och eventuella lagerkostnader.

Sidoeffekter: Mindre tunga fordon tätortsnära, lättare för lokala leverantörer,

Ansvar: Kommunstyrelsen tillsammans med folkhälsonämnden

Åtgärd 1.11 – Uppmuntra elever att cykla/gå till skolan

En förutsättning för att barn ska kunna cykla/gå till skolan är att det är säkert. Färre föräldrar som kör sina barn gör att färre bilar vistas vid skolorna vilket ökar säkerheten.

Förutsättningar: Skolvägar är säkra och elever har kunskap om trafikvett

Ekonomi: Behöver nödvändigtvis inte öka kostnaderna

Sidoeffekter: Mindre avgaser och trafikproblem vid skolområdet. Cykling och rörelse är bra för hälsan och koncentrationsförmågan. Barn och ungdomar blir allt mer stillasittande.

Ansvar: kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden

Åtgärd 1.12 – Delta i regionala projekt om fossilfria resor och transporter

Delta i regionens projekt vars syfte att främja fossilfria resor och transporter.

Förutsättningar: Regionen och länsstyrelsen anordnar projekt.

Ekonomi: Beroende på deltagandet kan kommunen bidra mer och mindre. Minsta delaktigheten innebär kostnad i arbetstid

Sidoeffekter: Stärkt samarbete med regionen och länets kommuner.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Åtgärd 1.13 – Påverkansarbete/uppvakning av länstrafikens kollektivtrafik

Dialog med Region Örebro och Region Värmland, länstrafiken om en välfungerande kollektivtrafik

Förutsättningar: Degerfors är sedan några år tillbaka en pendlingskommun enligt SKR. Att upprätthålla god pendling mellan närmsta orterna är viktigt för kommunen.

Ekonomi: Behöver nödvändigtvis inte öka kostnaderna

Sidoeffekter: Förutsättning för pendlare

Ansvar: kommunstyrelsen (tillväxtenheten)

Åtgärd 1.14 Tomgångskörning

Kommunens tjänstefordon står inte och brummar i onödan. Tomgångskörning undviks

Förutsättningar: Det är känt i verksamheterna

Ekonomi: Positiva ekonomiska konsekvenser

Sidoeffekter: Mindre avgaser och partiklar i luften

Ansvar: Samtliga kommunala nämnder

2 Energieffektiva och hållbara fastigheter

Byggnaders resursuttag, energianvändning och klimatpåverkan är minimerad genom hela livscykeln och energiförsörjningen är effektiv och förnybar.

En effektivare energianvändning är en förutsättning för att Sverige ska nå miljömålen och skapa ett hållbart energisystem. Det finns många sätt att minska energianvändningen och flera tekniker som ger samma nytta men använder mindre el, värme eller bränsle. Minskad energianvändning innebär att det behöver tillföras mindre energi vilket kan ge lägre utsläpp av bland annat koldioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar. Naturvårdsverket ser energieffektivisering som ett sätt att nå flera miljö kvalitetsmål. Den energin som används behöver vara från förnybara källor som sol, vind samt vatten och får inte bli på bekostnaden av den biologiska mångfalden

Förutsättningarna för att få fossilfri el och värme i kommunen är goda. Från och med 2020 är elen 100 % förnybar och uppvärmning i det välutbyggda fjärrvärmenätet gör med bibränslen. Medborgarna kan enkelt ställa om till fossilfritt och nyanslutna kunder till Degerforsnätet får förvalta el från förnybara källor. Solceller har installerats på nämndhuset, Stora valla skolan och Degerfors Energis lokal. På Skolgatan 19 finns solvärme som innebär att dom är självförsörjande med varmvatten. Degerfors energi har redan påbörjat arbetet med energieffektivisering. 2012 togs en energieffektiviseringsstrategi fram med flera åtgärds punkter

Åtgärd 2.1 – Energieffektivisering vid nybyggnation

Vid nyproduktion, rotrenovering och större ombyggnationer ska det vara fokus på låg driftskostnad. Degerforsbyggen ska minska energiförbrukning i sina fastigheter i samarbete med kommunen och hyresgäster.

Fokus blir att byta till LED-lampor, ventilation från ft till ftx, ökad isolering, sensorstyr belysning och ventilation, treglasfönster, m.fl.

Åtgärden är uppfylld när energiförbrukningen per yta har minskat från 159 kWh/m² (2012) till 90 kWh/m² (2030)

Förutsättningar: För att klara målen behöver både hyresgäster och samtliga medarbetare kunskap om hur el och belysning ska användas för inte slösa på onödig energi

Ekonomi: Kan bli dyra investeringar, men sparar pengar över tid.

Sidoeffekter: Attraktiv fastighetsägare

Ansvar: Degerforsbyggen samt kommunstyrelsen

Åtgärd 2.2 – Infokampanj om energieffektivisering

Informationskampanj om enkla energispar tips skickas ut till arbetsplatser och kan sättas upp i personalrum, kommunens hemsida, Degerfors byggens fastigheter eller andra kommunala utrymmen.

Informationen kan handla om ventilation, hur tvättmaskin används, påminnelse att släcka lampan och se till att lampor som används är LED.

Förutsättningar: Att investera i energieffektiva åtgärder är inte det enda som krävs för att nå målen. Hela kommunen behöver bli medvetna om detta för att energi ska förbrukas i onödan.

Ekonomi: Att spara på el och värme ger ekonomiska fördelar.

Sidoeffekter: Ökad medvetenhet om energi och miljö

Ansvar: Kommunen (miljöstrateg) samt Degerforsbyggen

Åtgärd 2.3 – Lysande fotboll

Undersök möjligheterna att installera en fotboll på torget likt lysande bänken i Örebro. När elförbrukningen i kommunen är hög lyser fotbollen rött.

Förutsättningar: Det behöver finnas ett smidigt sett att få överblick över energiförbrukningen

Ekonomi: Troligtvis höga kostnader, men också till viss del energibesparingen. Främsta energibesparingen blir troligtvis hos allmänheten.

Sidoeffekter: Ökad medvetenhet om energi och miljö

Ansvar: kommunstyrelsen

Åtgärd 2.4 – Solceller

Vid nyproduktion och större ombyggnation ska solpaneler i normalfallet sättas upp.

Uppmuntra privatpersoner och företagare att installera solel.

Åtgärden är uppfylld när Degerfors kommun producerar 5000 kWp solel. Nuvarande produktion 360 kWp solel.

Förutsättningar: Solceller finns på tre ställen inom kommunens fastigheter. För att nå målet behöver även företag, privatpersoner m.fl. installera solceller.

Ekonomi: Kan vara dyrare inköpt, men sparar pengar över tid. Bidrag kan finnas för att installera solel. Solel sparar pengar över tid.

Sidoeffekter: Sprida goda exempel samt en attraktivare kommun

Ansvar: Degerforsbyggen samt kommunstyrelsen

Åtgärd 2.5 Miljöcertifiering av egna byggnader

Sträva efter så hög klassning som möjligt samt se över livscykelperspektiv.

Förutsättningar: Det finns olika klassningar för miljöcertifiering av byggnader. Lägsta certifieringen är att följa lagkrav eller existerande rekommendationer⁷.

Ekonomi: Bidrar till ökade kostnader vid nybyggnation

Sidoeffekter: attraktiv fastighetsägare

Ansvar: Kommunen

⁷ <https://www.sgbc.se/certifiering/>

Åtgärd 2.6 Frågan om demonterbarhet vid nybyggnation

Vid nybyggnation och renovering ska frågan om demonterbarhet ställas.

Förutsättningar: Ekonomiska fördelar ska även vägas in i upphandlingen

Ekonomi: Ökade kostnader vid nybyggnation

Sidoeffekter: Attraktiv fastighetsägare

Ansvar: Servicenämnden och Degerforsbyggen

SAMRÅDSUNDERLAG

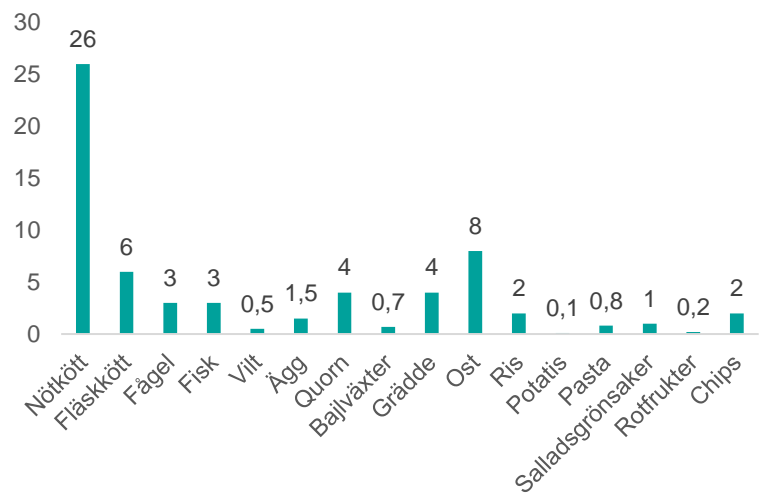
3 Klimatsmart matproduktion

Tillagning av måltider sker med livsmedel och recept som ligger långt framme ur ett klimatperspektiv. Livsmedelskonsumtionen styrs mot minskad klimatpåverkan.

Svenskar äter nästan 50 procent mer kött nu jämfört med 1990. Köttkonsumtion bidrar till stora utsläpp från jordbruket i Sverige likväl som utomlands. Därför hör köttkonsumtionen till

konsumtionsmönster som behöver brytas för att nå klimatmålen.⁸ En svensk måltid ger en klimatpåverkan på ca cirka 2 kg Co2e (koldioxidekvivalenter). För att nå Parisavtalets mål med 1,5 graders uppvärmning får en måltid endast i snitt ge 0,5 kg CO2e.⁹ Kommunen är en god bit på vägen i omställningen. Varje dag finns en vegetarisk måltid att välja mellan och en gång i veckan serveras det helt vegetarisk. Mat transporteras oftast väldigt lång och för att minska utsläppen för transporter bör säsonganpassad och närproducerad livsmedel användas.

En tredjedel av all mat som produceras i världen förloras mellan jord och bord (FAO, 2011). (Naturvårdsverket, 2016). Att slänga mat är ett slöseri med resurser inklusive vatten, mark, energi, arbetskraft och kapital. Det är inte hållbart. Det leder också till onödiga utsläpp av växthusgaser (FAO, 2011). I FN:s globala mål för hållbar utveckling – Agenda 2030 – finns målet att halvera matsvinnet till 2030 (Sustainabledevelopment.un.org, 2019). Folkhälsomyndigheter mäter årligen matsvinnet och har som mål att minska svinnet. I skolköken serveras alltid en vegetarisk måltid. En dag i veckan är menyn helt vegetariskt.

Åtgärd 3.1 – Minska koldioxid i skolmåltider

I skolköken serveras alltid en vegetarisk måltid. En dag i veckan är menyn helt vegetariskt. Grönsaker och rotfrukter anpassas efter säsong. Att öka vegetabiliska proteiner i måltider minskar i regel klimatpåverkan.

Idag är klimatbelastningen 2,3 kg co2/kg livsmedel. Personalen har god kunskap om klimatsmarta och näringsrika recept.

Förutsättningar: Attityden till vegetarisk mat behöver ändras. Ett sätt att belysa klimatpåverkan är att skriva ut CO2/Kg livsmedel på matsedeln.

⁸ <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Klimat/Klimatneutralt-Sverige/Jordbruk/>

⁹ WWF för tillfället..

Ekonomi: Positiv påverkan på ekonomin då vegetabiliska proteiner oftast är billigare.

Sidoeffekter: Varierad kost är bra för hälsan

Ansvar: Folkhälsönämnden

Åtgärd 3.2 – Minska matsvinnet

Varje år slängs cirka 19 kilo fullt ätbar mat per person och 26 kilo mat och dryck hålls ut i slasken.¹⁰

I kommunens skolverksamhet är matsvinnet 2,59 kg/100 portioner

Förutsättningar: Matsvinnet mäts årligen, vilket är en förutsättning för att kunna mäta och minska svinnet.

Ekonomi: Positivt för ekonomin då kommunen inte behöver lägga resurser på mat som ändå slängs.

Sidoeffekter: Positivt för flera hållbarhetsaspekter.

Ansvar: Folkhälsönämnden

Åtgärd 3.3 – Undersöka möjlighet att köpa överbliven mat

Kan bli problematiskt med hygieniska bestämmelser och märkning.

Förutsättningar: Att det sker på ett regelrätt sätt enligt livsmedelslagen och inte äventyrar hälsan

Ekonomi: Positivt om det finns möjligheter att sälja överbliven mat som annars skulle kastas.

Sidoeffekter: Underlättar vardagen för stressade föräldrar och minskar matsvinn

Ansvar: Folkhälsönämnden och bygg- och miljönämnden

Åtgärd 3.4 – Öka ekologisk, närproducerad och säsongsbaserade livsmedel

Ekologisk mat är både bra för miljön och producenten. Att även sträva efter närproducerad mat minskar transportpåverkan Livsmedel prioriteras följande: Säsongsbaserad, lokalt, regionalt, nationellt, ekologiskt, internationellt.

Förutsättningar: Lokal och närproducerad mat behöver finnas tillgänglig.

Ekonomi: Negativt för ekonomin, men kan kompenseras upp genom att minska matsvinn och öka vegetabiliska proteiner. Att köpa grönsaker efter säsong är bra för ekonomin.

Sidoeffekter: Svekologiska livsmedel bidrar till en levande landsbygd och lokala arbetstillfällen.

Ansvar: Folkhälsönämnden

Åtgärd 3.5 – Ekologiskt kaffe

¹⁰ <https://www.livsmedelsverket.se/matsvinn>

Tabell: https://pub.epsilon.slu.se/8710/1/roos_e_120413.pdf

Kaffe, te och choklad som kommunen köper in är ekologisk och kravmärkt. De är samtliga miljöbovar som förbrukar mycket vatten vid odling.

Förutsättningar: Det behöver finnas som alternativ till kaffemaskin

Ekonomi: små årliga kostnader.

Sidoeffekter: Båda bra för klimatet, människorna som odlar och den biologiska mångfalden.

Ansvar: Kommunen (upphandlare)

Åtgärd 3.6 – Konferenser

Vid konferens eller anordning ska klimatsmart mat eftersträvas. Det kan vara vegetarisk, naturbeteskött eller hållbart fiskad fisk.

Förutsättningar: Vid tillfälle då kommunen ordnar konferens, APT, eller liknande där det bjuds på mat. Detta behöver samtliga i kommunen känna till.

Ekonomi: Behöver inte tillföra ytterligare kostnader.

Sidoeffekter: Visar kommunens viljeriktning utåt

Ansvar: Samtliga kommunala nämnder

Åtgärd 3.7 – Odlingsslotter

Undersök intresse för odlingslotter bland medborgare för att främja hemmaodling. Är intresset stort fundera på plats.

Förutsättningar: Utred lämplig plats för odlingslotter. Ordningsregler bör finnas.

Ekonomi: Möjlighet att ta ut en liten avgift, men kan ge administrativa kostnader

Sidoeffekter: attraktiv kommun

Ansvar: Kommunen styrelsen och servicenämnden (miljöstrateg)

4 Hållbar konsumtion

Den hållbara konsumtionen ökar i relation till den totala konsumtionen, återbruk och återanvändning prioriteras och inköp görs med hänsyn till miljö och människors hälsa

Varor och tjänster påverkar miljön under hela livscykeln, vid tillverkning, användning, materialåtervinning, omhändertagande av avfall och transporter i alla led. Jordens resurser är inte oändliga och en omställning till mer hållbara alternativ är positivt inte bara för miljön utan även för vår hälsa.

Elektronik produkter, batterier m.m. innehåller flera olika metaller, vilka utvinns i gruvor som tär båda på naturmiljöer och mänskliga rättigheter. Kläder och andra textilier tillverkas av kvinnor och barn med oanständiga villkor. Vi odling av bomull förbrukas mycket vatten och bekämpningsmedel, vilket är hälsoskadligt för de som arbetar. Textilier har en relativt låg levnadslängd.

Att tänka på återbruk har både miljömässiga och ekonomiska fördelar både för kommunen och för privatpersoner.

Allt vi köper kommer tillslut bli avfall och desto mer vi kan återanvända och laga desto mindre avfall kommer det bli. Det avfall som uppstår kan cellsorteras och sedan kan materialet återanvändas. Kommunerna har genom avfallsförordningen ett stort ansvar för att på olika sätt minska avfallsmängderna från invånarna. Samarbete behövs för att nå bra resultat.

Det är viktigt att avfallet hamnar i papperskorgen. Farliga ämnen från bland annat plaster kan annars spridas till människor, djur och natur. Nästan all plast som finns i haven kommer från land. Fortsätter vi som vi gör finns det mer plast än fisk i haven 2050. Hur plasten produceras, används och hanteras är avgörande för om den får negativa effekter eller inte

Alla organisationer och företag kan påverka sin egen konsumtion. Tillverkningsindustri kan erbjuda produkter med låg klimatpåverkan, handeln kan underlätta för kunderna att göra bra miljöval och individer kan påverka sin egen konsumtion. Kommunerna har genom avfallsföreskrifter ett stort ansvar för att på olika sätt minska avfallsmängderna från invånarna. Samarbete behövs för att nå bra resultat.

Åtgärd 4.1 – Fritidsbank

Fritidsbanken är som ett bibliotek fast med sport- och fritidsutrustning. Alla kan låna och det är gratis.

Förutsättningar: Lokal, personal och ansvarig behövs

Ekonomi: Tillkommer lokal och personalkostnader

Sidoeffekter: Positivt ur fler hållbarhetsaspekter. Alla ska ha råd att utföra idrott.

Ansvar: kommunstyrelsen

Åtgärd 4.2 – Sopsortering

Fungerande sopsortering bör finnas som samtliga kommunens verksamheter. Bort med papperskorgar och stora sopsorteringsutrymmen

Istället för papperskorgar på varje kontor kan det finnas större sorteringsanordningar. Detta kommer öka sopsorteringen.

Det gamla vagnhuset utanför kommunhuset kan omvandlas till cykelparkering som går att stänga samt en plats för matavfall att slängas.

Förutsättningar: Logistik och plats för kärl behöver undersökas. Dessa kan aktualiseras i kommande avfallsplan.

Ekonomi: Kan tillföra ytterligare ekonomiska kostnader

Sidoeffekter: Pedagogisk, bättre arbetsmiljö för lokalvårdare.

Matavfall går till biogasanläggningen och blir bilbränsle. Minskar stöldrisken för cyklar och medarbetare som cyklar får motion och frisk luft.

Ansvar: Servicenämnden och samtliga förvaltningar

Åtgärd 4.3 – Återvinning

Går det att återanvända gamla möbler och använda det som redan finns? Rutin för hantering av möbler. Målet bör vara att möbler och elektronik har en så lång livslängd som möjligt.

IT-utrustning ska i första hand användas så länge som möjligt och lagas samt underhållas

Förutsättningar: Utgången IT-utrustning omhändertags

Ekonomi: Positiva ekonomiska betingelser

Sidoeffekter: Gamla IT-utrustningen kan köpas in billigare av sekundär köpare och bidrar till en cirkulär ekonomi

Ansvar: Servicenämnden och kommunstyrelsen

Åtgärd 4.4 – upphandling

Vid upphandling ställs aktuella miljökrav som minskar miljöpåverkan samt andra relevanta hållbarhetsaspekter.

Förutsättningar: Att kännedom finns och bred kunskap

Ekonomi: kan tillföra ytterligare kostnader

Sidoeffekter: Positivt ur fler hållbarhetsaspekter

Ansvar: Kommunstyrelsen (upphandlare)

Åtgärd 4.5 – Underlätta för allmänheten att laga & återanvända

På vilket sätt kan kommunen underlätta för allmänheten att laga och återanvända? Uppmuntra lagningskaféer, loppis verksamhet, möjlighet att lämna hela saker som ska slängas vid ÅVC etc.

Förutsättningar: Det behöver bli en trend hos gemeneman att inte köpa nytt så fort något saknas eller går sönder.

Ekonomi: kan tillföra extra kostnader

Sidoeffekter: kan bidra till nya samarbeten och nya tankebanor

Ansvar: kommunstyrelsen

Åtgärd 4.6 Gröna investeringar och kapitalförvaltning

Kommunen gör inga placeringar i företag som ägnar sig åt prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av olja, gas, oljesand och annan okonventionell fossil olja. På motsvarande sätt placerar kommunen inte i företag inom kol-branschen.

Placeringar ska inte ske i företag vars omsättning huvudsakligen härrör från produktion och distribution av tobak, alkohol, droger, kommersiell spelverksamhet, krigsmateriel och pornografi.

Förutsättningar: Hur kommunen väljer att placera sina pengar är ett verktyg i klimatomställningen

Ekonomi: Inga ytterligare kostnader

Sidoeffekter: Fler hållbarhetsaspekter beaktas

Ansvar: Kommunstyrelsen (ekonomi)

5 Miljösmarta medborgare och verksamhetsutövare

Medborgarna och företagare är miljömedvetna och kommunens verksamhet från skolor till äldre beaktar miljön i vardagen

Kommunen kan föregå med gott exempel, underlätta och inspirera enskilda individer och företagare att ta klimatsmartare val, men kommunen kommer inte ensam kunna uppnå målen i Degerfors energi- och klimatprogram. Det är både invånare och företagare som behöver vara med i omställningen och tillsammans lösa klimathotet.

Det måste finnas kunskap och medvetenhet om klimatfrågan. Om kunskapen är bristfällig finns heller ingen förståelse eller motivation för att åtgärder måste vidtas. Det går inte att peka på problemet utan att komma med lösningar.

Kommunen har endast rådighet över sin egen organisation, men kan underlätta, uppmuntra och hitta samarbetsvägar med invånare och företagare för att ta bättre val

Åtgärd 5.1 – Certifiera förskolor med grönflagg

Lärandeprogrammet Grön Flagg består av sex steg som över ett läsår hjälper skolor att arbeta mer strukturerat och engagerat med processer för hållbar utveckling. Grön Flagg-metoden är flexibel och lätt att anpassa och omsätta direkt, oavsett verksamhetens egna förutsättningar.

Åtgärden är uppfylld när 50 % av förskolorna arbetar med metoden.

Förutsättningar: Engagerade pedagoger torde behöva föra att årligen driva i projektet

Ekonomi: Ett medlemskap kostar 1500 kr per år.

Sidoeffekter: Attraktiv kommun med attraktiva förskolor.

Ansvar: Barn och utbildningsnämnden

Åtgärd 5.2 – Klimatsmarta tips

För att underlätta klimatsmarta val i vardagen kan kommunen tipsa på bland annat hemsidan och andra kanaler

Förutsättningar: Informationen nås ut

Ekonomi: arbetskostnader

Sidoeffekter: ökad medvetenhet hos kommuninvånare

Ansvar: Kommunstyrelsen

Åtgärd 5.3 – energieffektiviseringstillsyn

Vid tillsyn kan energieffektivisering ingå. Tillsammans med miljöinspektör och kommunens energirådgivare kan företagen få tips om energieffektivisering, stöd vid klimatklivet ansökan m.m.

Förutsättningar: Finns med i bygg och miljönämndens verksamhetsplan

Ekonomi: Inga ytterligare kostnader för kommunen. Finansierar av taxaavgifter och energirådgivaren finansieras av statliga medel.

Sidoeffekter: kan leda till ett gott samarbete mellan kommunen och företag

Ansvar: bygg och miljönämnden

Åtgärd 5.4 – Planera inför ”kommunutmaning”

Finns det företagare i Degerfors kommun som tillsammans med kommunen har som mål att bli fossilbränslefria till 2030? Går det att lyfta dessa företag på hemsidan och sociala medier som vill anta ”kommun utmaningen” samt skapa ett forum för företagarna för diskussion och samarbete för att nå kommunens miljömål. Privatpersoner skulle också kunna delta

Med fossilbränslefri menas Transporter, lätta och tunga fordon, processer, maskiner, arbetsredskap, el, uppvärmning är 100 % fossilfri

Förutsättningar: Att det finns företagare och privatpersoner som är intresserade

Ekonomi: Arbetskostnader

Sidoeffekter: Öka samarbete och gemenskap

Ansvar: kommunstyrelsen

6 Klimatanpassning

Degerfors kommun är förberedda på de kommande klimatförändringarna och det finns ingen risk för samhällsfunktioner eller boenden.

Även om vi lyckas stoppa utsläppen av växthusgasen kommer temperaturen att stiga. Slutet av seklet beräknas medelvärde ökat med 2-4 grader. Med det kan vi förvänta oss längre vegetationsperiod med 40-70 dagar, mer värmeböljor runt 5-18 dagar, förändrade flöden i vattendragen, mer extremväder samt ökad nederbörd. Det kommer påverka de flesta av kommunens samhällssektorer och kostnaderna för väderrelaterade naturolyckor kan bli omfattande. Längst med Letälven i Degerfors finns risk för ras och skred vid stora variationer i vattenflöden.

Det är extremt svårt att ha noll utsläpp av växthusgaser. Sveriges nollvision att ha nettonoll koldioxidutsläpp räknar med att de utsläpp som görs motsvarar den kol som kan lagras i marken. Genom mer massa i skogen och restaurera våtmarker genom återvätning och igendikning går det att lagra koldioxid i marken. Mer grönska i tätorten kommer göra det svalare och binda koldioxid.

Se bialaga 1 för klimatscenarier i Degerfors kommun

Åtgärd 6.1 – Utredning av ras och skredrisker vid Letälven

Framst där det finns befintlig bebyggelse

Förutsättningar: Skulle kunna samköras med Karlskoga kommun. Utredningen är en förutsättning för uppdatering av ÖP.

Ekonomi: 500 000

Sidoeffekter: Ökad säkerhet för bostäder nära Letälven

Ansvar: Kommunstyrelsen

Åtgärd 6.2 – Anpassa skogsbruket till ett varmare klimat

Extremväder och skadeinsekter beräknas försämra förutsättningarna för att bedriva granbaserat skogsbruk. Det förändrade klimatet riskerar att försvåra arbetet med att nå miljömålen¹¹. Den varma sommaren år 2018 stressade granarna och år 2019 har granbarkborrarna tagit död på granar för miljardbelopp¹²

Förutsättningar: Går hand i hand med kommunens planering av skogsbruksplan som främjar variation i kommunens skog

Ekonomi: Inga extra kostnader

Sidoeffekter: Besöksvänliga skogar med mycket löv och ljusinsläpp som förhoppningsvis kommer uppskattas av allmänheten.

¹¹ Klimatanpassningplan för Örebro län

https://www.lansstyrelsen.se/download/18.10adba9e1616f8edbc91d4e1/1526067932524/2016_4_Klimatanpassningsplan_for_Orebro_lan.pdf

¹² <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Naturvard/Skydd-av-natur/Angrepp-av-granbarkborrar-i-skyddade-omraden/>

Ansvar: Servicenämnden

Åtgärd 6.3 – Följa rutin för hantering värmebölja inom äldreården

Rutin har tagits fram för att minska negativ påverkan på hälsan vid värmebölja.

Förutsättningar: Rutin följs och känt av medarbetare

Ekonomi: Kostnader i arbetstid. Åtgärder för att motverka värmebölja kan

Sidoeffekter: Ökad hälsa inom äldreården

Ansvar: Socialnämnden

Åtgärd 6.4 – Fungerande service funktioner vid förändrat klimat

Service förvaltningen är förberedda på nollgenomgångar, längre vegetationsperiod, torra med sinade brunnar, skyfall m.m.

Förutsättningar: Rutin finns

Ekonomi: Avvikande väder medför ökad kostnader

Sidoeffekter: Ökad säkerhet i samhället

Ansvar: Servicenämnden

Åtgärd 6.5 – Dagvattenplan

Kommunen behöver en strategi för en bättre beredskap vad gäller dagvatten, både för att definiera ansvar, ta fram riktlinjer och underlätta finansiering och skötsel.

Förutsättningar: Åtgärden finns upptagen i Översiktsplanen. Tid och ansvarig behöver utses

Ekonomi: Höga konsult kostnader om det inte kan genomföras i egen regi

Sidoeffekter: Förbättrad hantering kan öka betingelserna för vattenkvalitet och biologisk mångfald.

Ansvar: Serviceförvaltningen (VA)

Åtgärd 6.6 – Hänsyn vid bygglov

Bygglov beviljas inte om översvämningsrisk från sjöar och vattendrag är hög.

Förutsättningar: Rutin finns i bygglovanhandling och planprocesser

Ekonomi: Inga ytterligare kostnader

Sidoeffekter: Ökad säkerhet

Ansvar: bygg- och miljönämnden

Åtgärd 6.7 – Minska erosion vid Letälven

På kommunens markinnehav längst med Letälven spara kantzon med träd och växtlighet minst 10 meter samt begränsa körhastigheten

Förutsättningar:

Ekonomi: Kan medföra kostnader i form av arbetstid

Sidoeffekter: Ökad säkerhet för boende längs med Letälven

Ansvar: Servicenämnden

Åtgärd 6.8 – Lagring av koldioxid i mark

I våtmarker, skog och annan växtlighet lagras koldioxid. Ju mer träd och biomassa i tätorten och i skogen desto mer koldioxid binds. Restaurering av våtmarker och utdikning medför också mindre koldioxid till atmosfären.

Förutsättningar: För att klara Sveriges miljömål om nettonoll koldioxid behöver koldioxid lagras i marken

Ekonomi: Kan medföra extra kostnader, men för åtgärder kan bidrags pengar gå att söka.

Sidoeffekter: Förutsättningar för den biologiska mångfalden ökar.

Ansvar: Kommunstyrelsen och servicenämnden

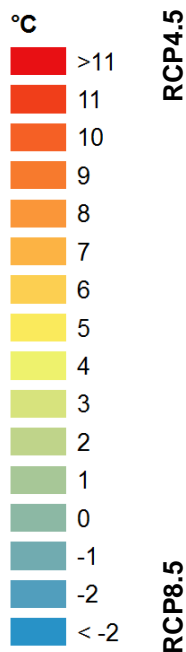
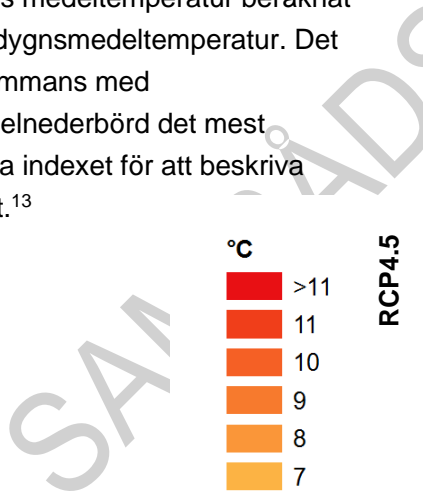
Bilaga 1

Klimatscenarioer i Degerfors kommun

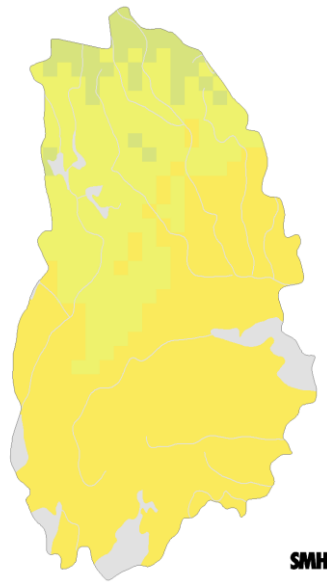
För att kunna studera framtidens klimat behövs antaganden om hur utsläppen av växthusgaser kommer att bli. Det finns flera möjliga utvecklingar och vilken av dem som slår in beror på människans förmåga att begränsa utsläppen. RCP-scenarierna beskriver resultatet av utsläppen, den så kallade strålningsbalansen i atmosfären, fram till år 2100. I följande analyser används två RCP-scenarier, RCP4.5 som bygger på begränsade utsläpp, och RCP8.5 med höga utsläpp

Årsmedeltemperatur

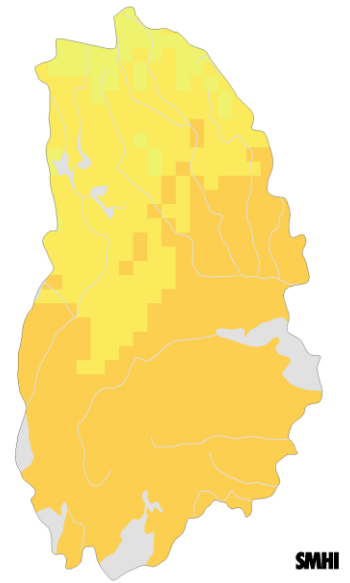
Årsmedeltemperatur är medelvärdet av varje års medeltemperatur beräknat utifrån dygnsmedeltemperatur. Det är tillsammans med årsmedelnederbörd det mest använda indexet för att beskriva klimatet.¹³

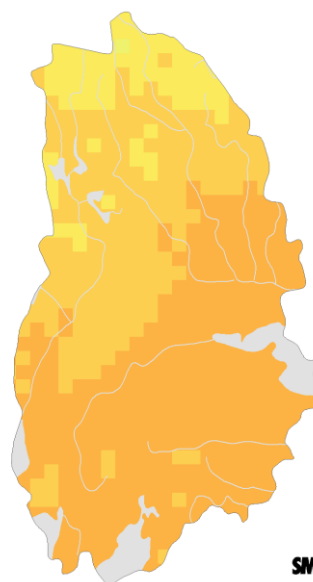
Observerat 1961-1990

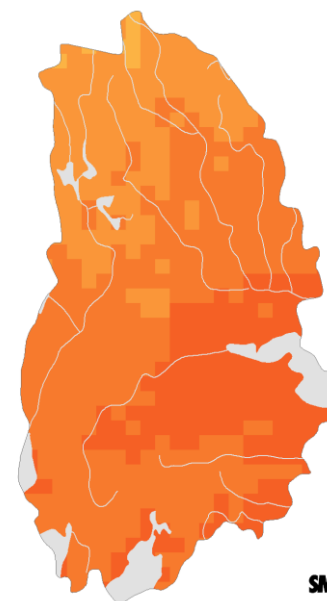
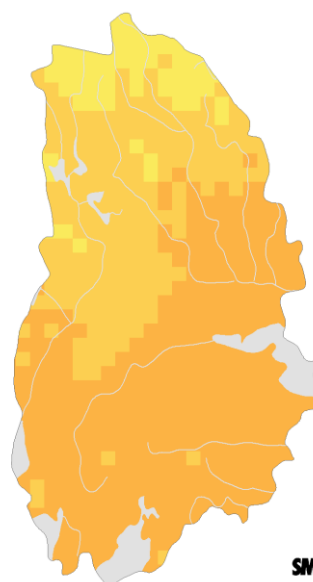
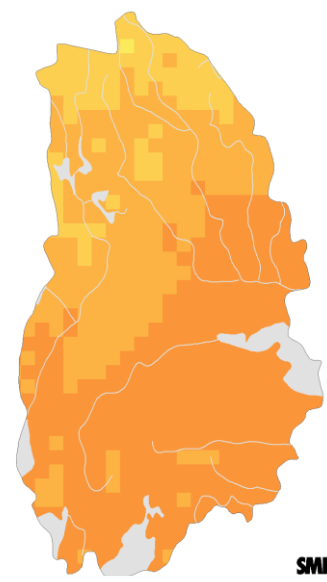
Observerat 1991-2013

Beräknat 2021-2050

Beräknat 2069-2098

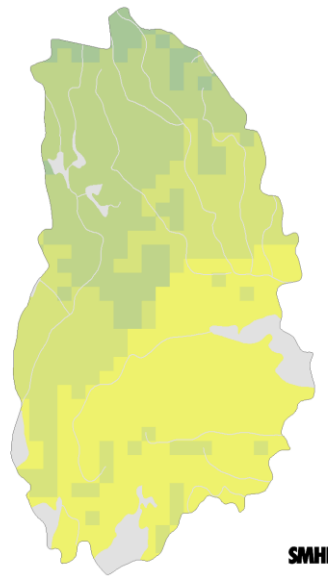

¹³ SMHI

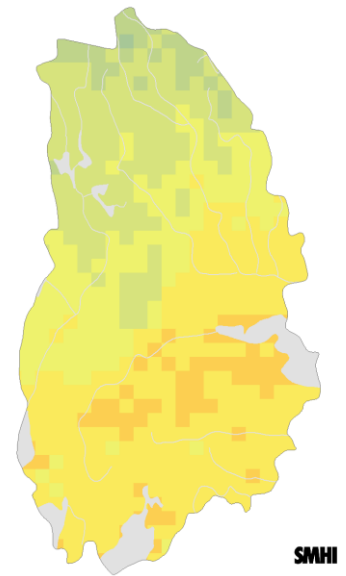
Vegetationsperiodens längd

Längden på vegetationsperioden är definierad som skillnaden mellan sluttidpunkt och starttidpunkt. Starttidpunkt är första dagen på året i en sammanhängande fyrdagarsperiod då dygnsmedeltemperaturen överstiger 5°C. Sluttidpunkt är sista dagen i årets sista fyrdagarsperiod med dygnsmedeltemperatur över 5°C. Indexet baseras enbart på temperatur och tar inte hänsyn till solinstrålning.¹⁴

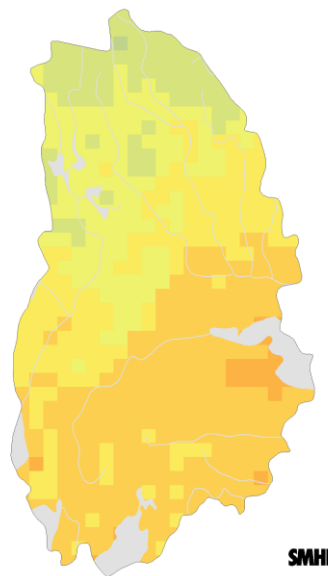
Observerat 1961-1990

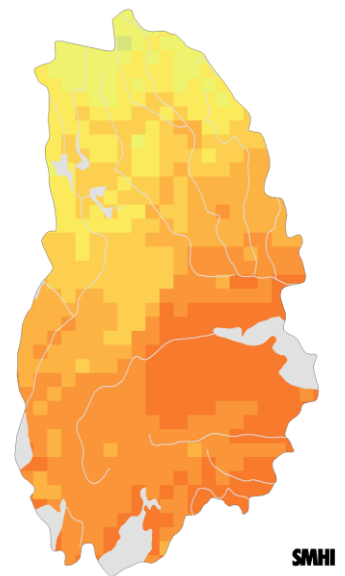
Observerat 1991-2013

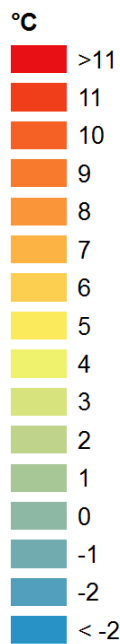
Beräknat 2021-2050

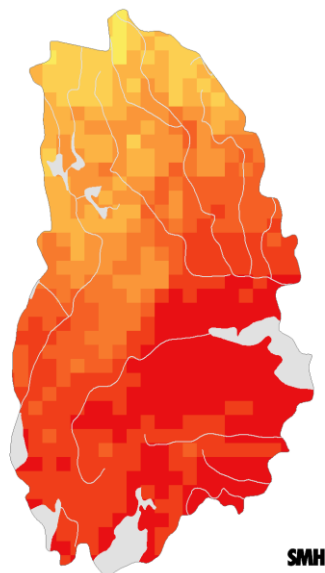
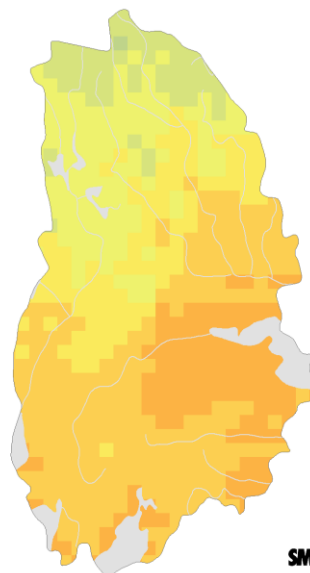
Beräknat 2069-2098

RCP4.5

RCP8.5

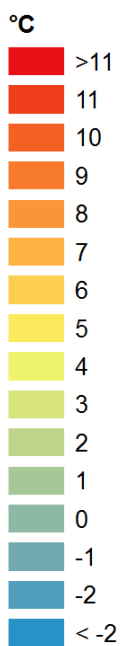
¹⁴ SMHI

Värmebölja

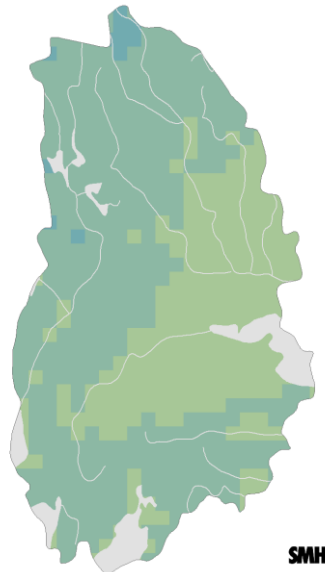
Värmebölja är vanligen ett begrepp för en längre period med höga dagstemperaturer. Det finns ingen vedertagen internationell definition och även i Sverige förekommer flera definitioner. Här definieras värmebölja som årets längsta sammanhängande period med dygnsmedeltemperatur över 20°C. Indexet belyser behovet av anpassning till perioder med höga temperaturer för t.ex. byggnader och vård- och omsorgssektorn¹⁵

Fler klimatscenarier finns att hitta här:
https://www.smhi.se/pd/klimat/rcp_scenarior/county_analysis/rapporter_kartor/18_Orebro/Rapport/Framtidsklimat_i_%C3%96rebro_l%C3%A4n_klimatologi_nr_18.pdf

SAM

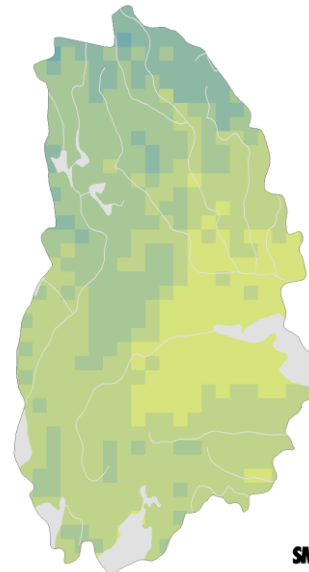

Observervat 1961-1990

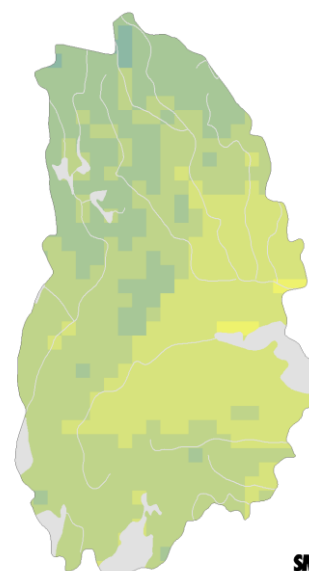
SMHI

Observervat 1991-2013

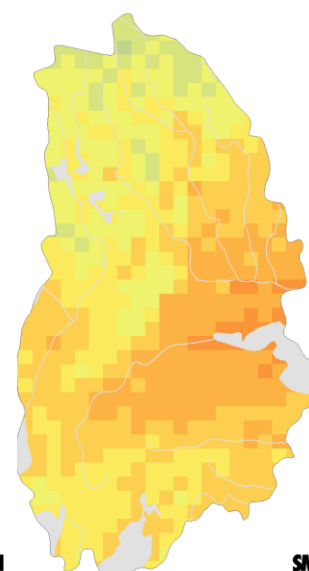
SMHI

Beräknat 2021-2050

SMHI

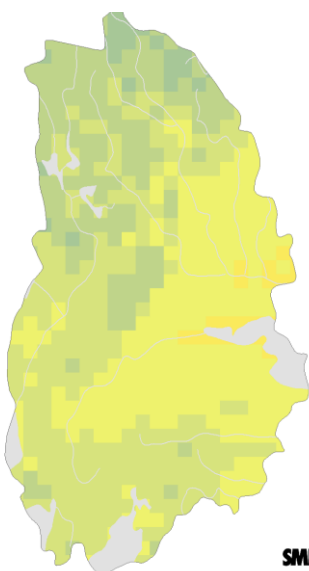
Beräknat 2069-2098

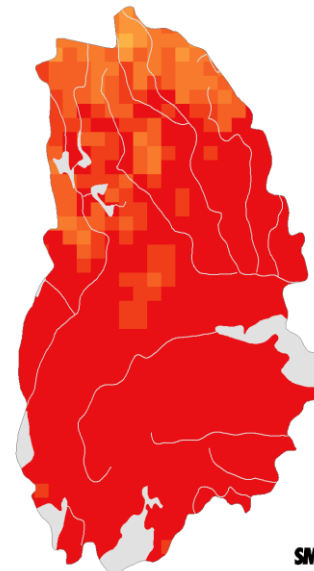
SMHI

RCP4.5

RCP8.5

SMHI

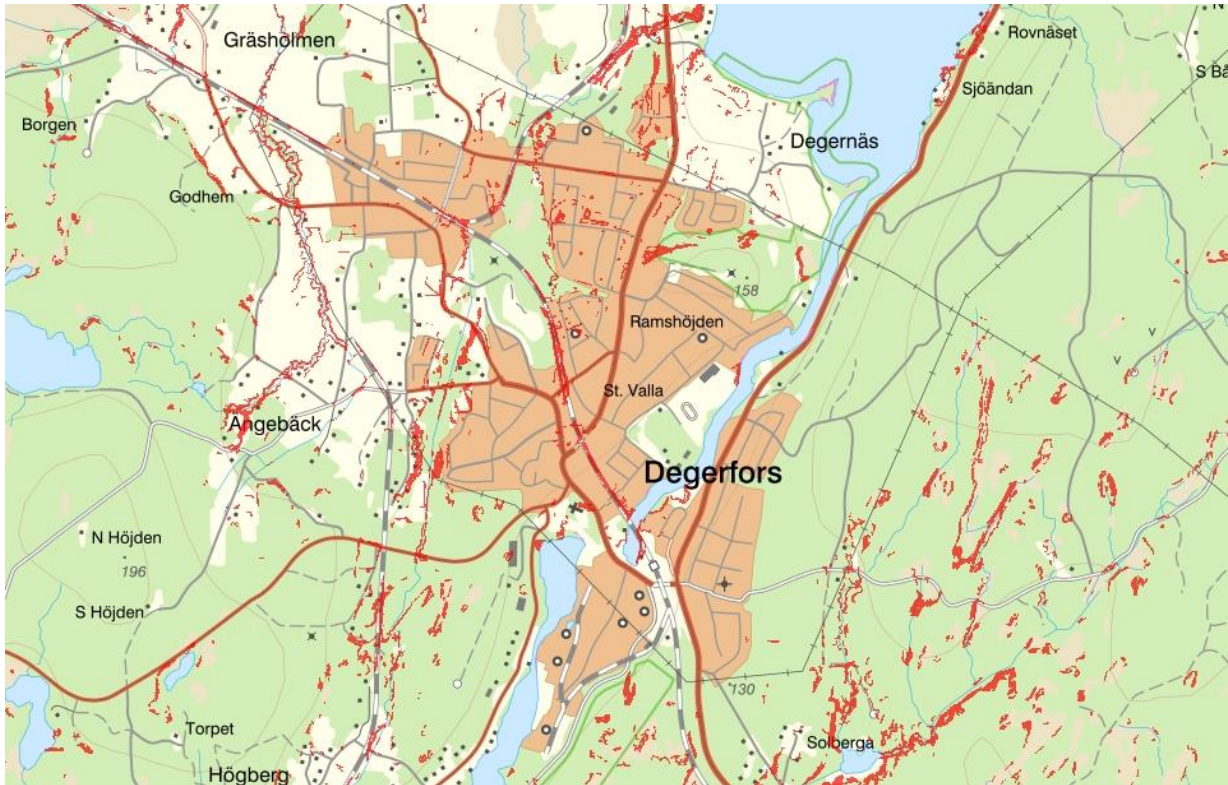

SMHI

¹⁵ SMHI

Ras- och skredrisk

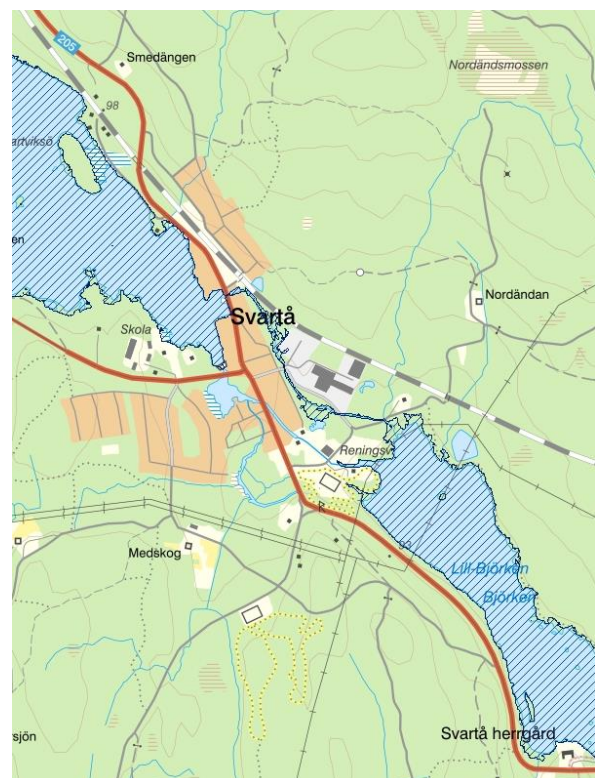
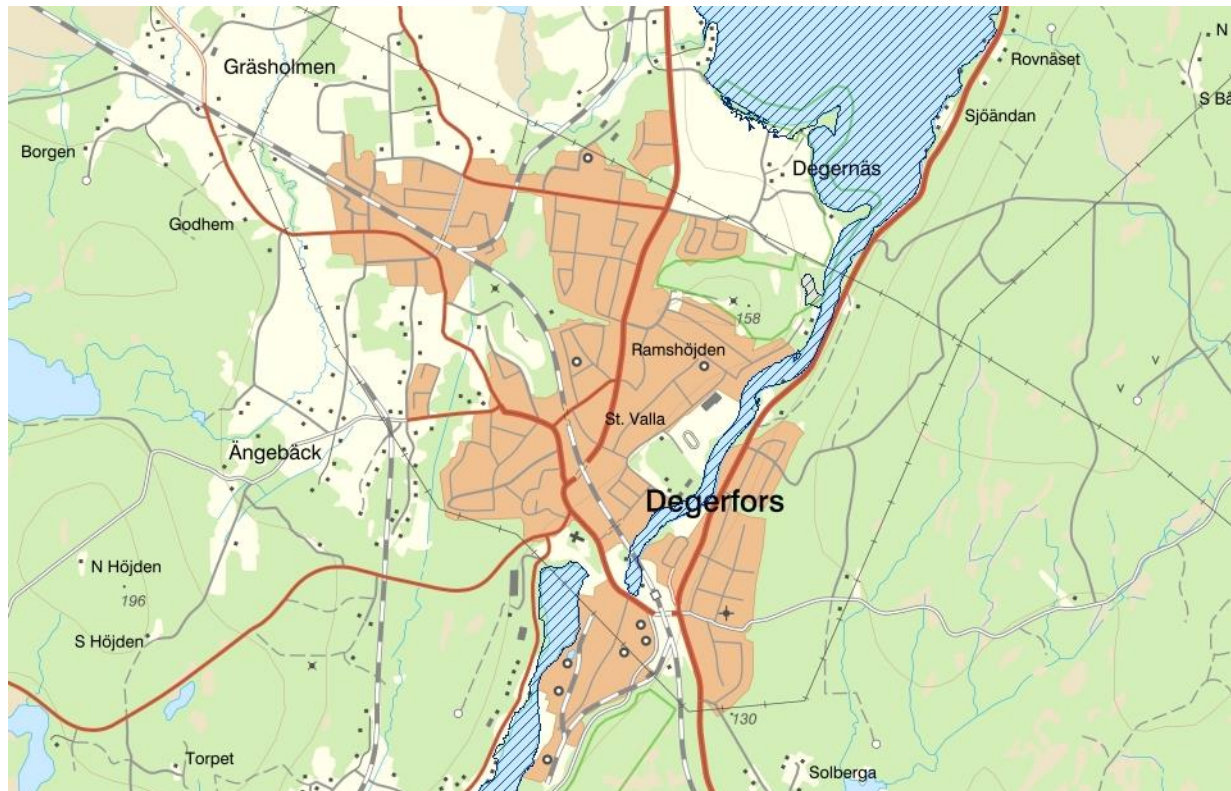
Klimatförändringarna kan leda till mer nederbörd samt ökad risk för skyfall, vilket i sin tur leder till minskad stabilitet i markerna och ökad risk för ras och skred. Kartorna nedan visar vart ras och skred risker finns. Underlaget har kombinerades topografisk, geologisk och hydrologisk information.¹⁶

¹⁶ Länsstyrelsen Örebro

Översvämningrisk

Klimatförändringarna kan leda till mer nederbörd och ökad risk för sjöar och vattendrag att översvämma. Kartan nedan visar högsta beräkna vattennivå.¹⁷

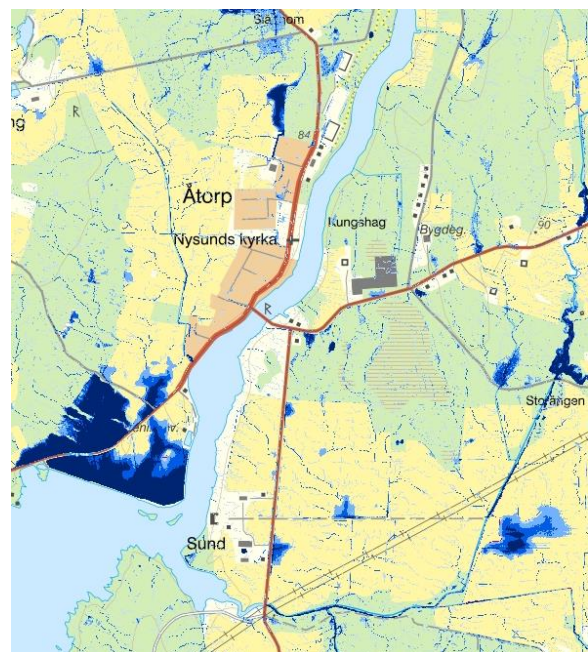
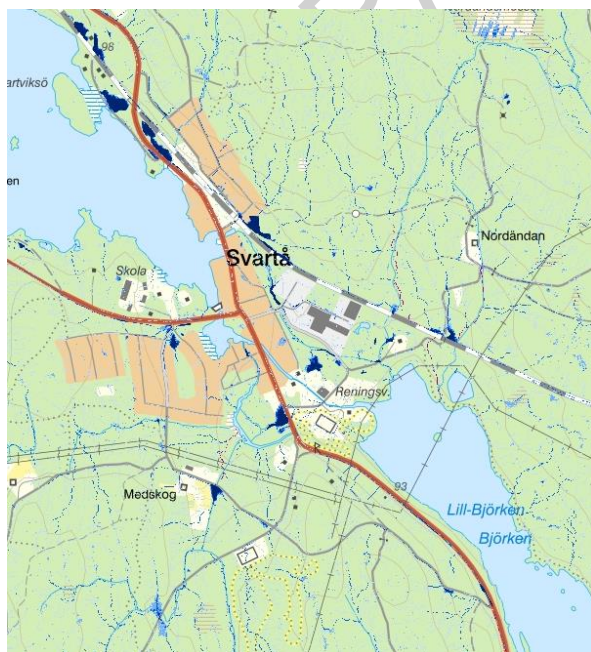
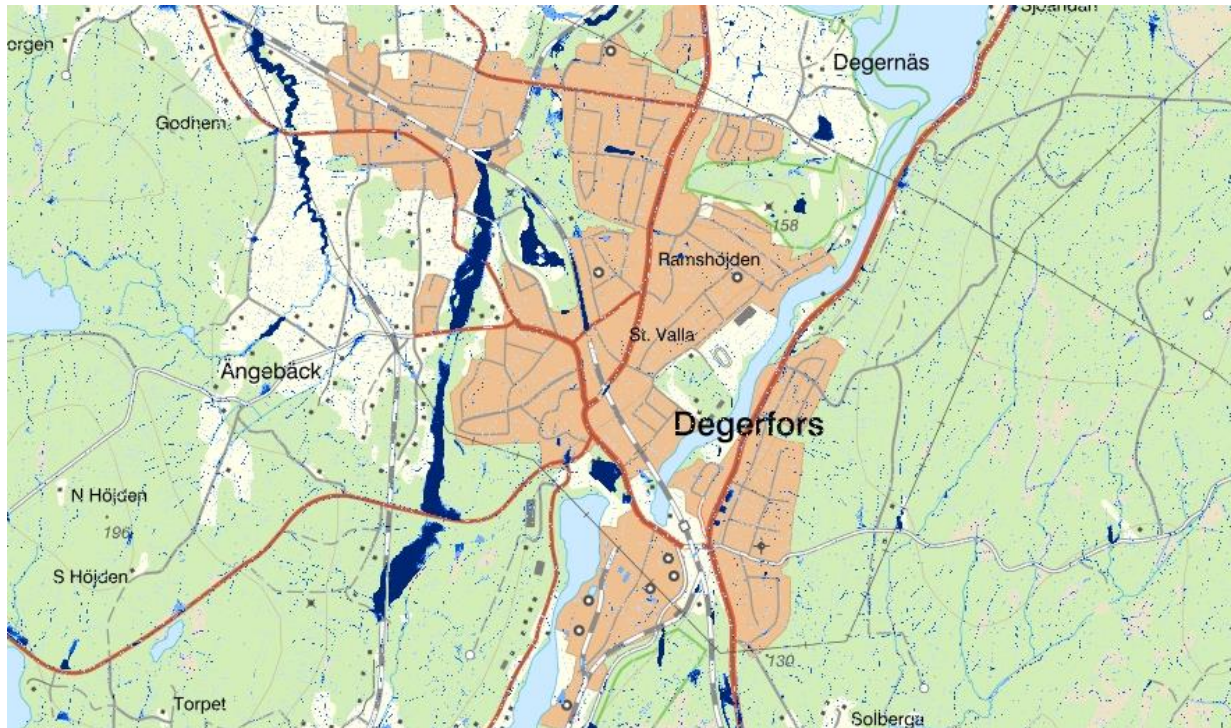
¹⁷ Länsstyrelsen

Skyfallskartering

Klimatförändringarna kan leda till mer nederbörd och stora skyfall som kan bilda stora vattensamlingar. På kartan nedan visar lågpunkter i landskapet där risk för översvämning vid skyfall finns.¹⁸

Kartlager för hela Degerfors kommun finns här: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=fede4caebbd44e638e829c54ea18dc0a>

¹⁸ Länsstyrelsen

Kommunstyrelsen

Finska föreningen ansökan om driftsbidrag för 2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen arbetsutskott godkänner och sänder till kommunstyrelsen att beslutar om att godkänna Finska föreningens ansökan om driftsbidrag om 30 tkr för 2021.

Sammanfattning av ärendet

Finska föreningen inkom 2021-05-26 med en ansökan om bidrag om 30 tkr i driftsbidrag för 2021.

Vid kommunstyrelsens beslut om driftsbidrag för 2020 beslutades även om att uppdra till föreningen att se över intäkter för uthyrning av lokal och bastu samt utgifter. Enligt finska föreningens kompletterande uppgifter har de under 2020 inte haft någon medlemsverksamhet på grund av pandemin. Bastun har varit stängd för allmänheten. Det har varit familjebastu på onsdagar och lördagar där besökarantalet har varit cirka sex besök per vecka.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar om utbetalning av driftsbidrag enligt ansökan.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-06-07

Finska föreningens ansökan om driftsbidrag 2021-05-26

Per Nordin
Ekonomichef

Beslut ska skickas till

Finska föreningen

Degerfors kommun
Kommunstyrelsen

Ank 2021 -05- 2 6

Dnr. KS194-2021//

Degerfors 2021 05 25

Driftsbidrag.

Degerfors finska förening ansöker om driftsbidrag för år 2021. Det gäller elkostnaden både för föreningshuset och bastun. Kommunen bidrar med 30 000 kr, och finska föreningen 10 000 kr, per år. Detta är samma summa som ifjol 2020.

Degerfors finska förenings styrelse önskar att kommunen överför sin del 30 000 kr till föreningens bankkonto, på samma sätt som gjordes året innan 2020.

Vänligen

Degerfors finska förenings styrelse

eu.

Mauri Sukuvaara